

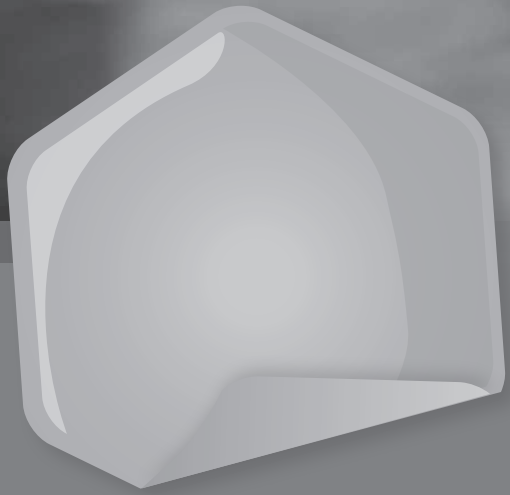

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXV • 10/2023

Anton Janša
1734–1773

Seznam terenskih svetovalcev Javne svetovalne službe v čebelarstvu po Sloveniji

Okoliš	Priimek	Ime	Stik	Občine
Gorenjski	Markič	Janez	030/604 028 031/365 021	Kamnik, Komenda, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Trzin, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Kranj, Naklo, Preddvor, Šenčur, Žiri
	Pintar	Tomaž	030/604 046 041/602 540	Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska Gora, Radovljica, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žirovnica
Celjski	Jernej	Andrej	030/604 064	Bistrica ob Sotli, Dobje, Kozje, Podčetrtek, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Store
	Babnik	Peter	030/604 060 041/211 295	Celje, Dobrna, Laško, Slovenske Konjice, Tabor, Vitanje, Vojnik, Zreče, Žalec
	Podrižnik	Franc	030/604 068	Braslovče, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Solčava, Šmartno ob Paki, Šoštanj, Velenje, Vransko, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje
Podravski	Čuš	Martin	030/604 071	Cerkvenjak, Cirkulane, Destričnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Makole, Markovci, Ormož, Podlehnik, Ptuj, Središče ob Dravi, Starše, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale
	Kitak	Stanislav	030/604 075 041/864 166	Benedikt, Duplek, Hoče - Slivnica, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače - Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij, Šentilj
Ljubljanski	Borštnik	Brane	030/604 002 031/336 905	Dobrepolje, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Škofljica, Velike Lašče, Vodice, Sodražica, Ribnica, Loški Potok
	Marinko	Roman	030/604 008	Borovnica, Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Domžale, Horjul, Ljubljana, Log - Dragomer, Logatec, Vrhnika
Primorski	Adrijan	Seljak	041/728 469 030/360 900	Bovec, Cerkno, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin, Nova Gorica, Brda, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Ajdovščina, Idrija, Vipava, Komen
Obalno-kraški	Babič	Klavdijo	030/604 036	Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Koper, Piran, Sežana
Obalno-kraški, notranjski	Anzeljc	Rajko	030/604 041	Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Bloke, Cerknica, Postojna, Bloke
Dolenjski	Kobe	Franc	041/940 606	Dolenjske Toplice, Mirna, Mirna Peč, Novo mesto, Straža, Trebnje, Žužemberk, Litija, Šmartno pri Litiji
Dolenjski, posavski	Sajtl	Vinko	030/604 053	Mokronog - Trebelno, Šentjernej, Šentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Sevnica
Pomurski	Madjar	Jakob	041/720 481 041/598 356	Apače, Cankova, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Križevci, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Šalovci, Tišina
	Tratnjek	Franc	030/604 084 041/606 013	Beltinci, Črenšovci, Dobrovnik, Lendava, Ljutomer, Odranci, Razkrižje, Turnišče, Velika Polana, Veržej
Koroški	Goričan	Janko	030/604 085 041/332 698	Dravograd, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica
	Praper	Pavel	030/604 087	Črna na Koroškem, Mežica, Mislinja, Prevalje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec
Belokranjski	Milinkovič	Dušan	030/604 090	Črnomelj, Kočevje, Kostel, Metlika, Osilnica, Semič

Podatki za stik Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta:

Enota Murska Sobota, Noršinska cesta 35, 9000 Murska Sobota: Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med., 02/534 82 18, 031/622 730, mateja.ratiznojnik@vf.uni-lj.si.

Enota Maribor, Karantanska ulica 37, 2000 Maribor: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., 02/228 37 38, 041/645 792, vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

Ljubljana, Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana: dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med., 01/477 93 71, 041/650 158, lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si, Barbara Hočevar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/706 449, barbara.hocevar@vf.uni-lj.si, Rene Rus, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/466 215, rene.rus@vf.uni-lj.si, in Monika Kozar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 040/252 781, monika.kozar@vf.uni-lj.si.

Enota Celje, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Juric, dr. vet. med., 03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si.

Enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., 07/332 51 17, 041/649 495, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica (pisarna Koper), Ulica 15. maja 17, 6000 Koper: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., 05/936 67 70, 041/645 763, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., 05/338 37 00, 041/740 805, ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

Enota Kranj, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., 04/277 06 20, 041/645 769, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si.

PRODAM

Med, akacijev, cvetlični, lipov in ajdov. Možna dostava na dom, 041 784 775.

Med, gozdni, cvetlični in lipov. Okolica Kočevja, 031 666 290.

Med, cvetlični. Kristaliziran, v sodih po 80 kg, letnik 2022, analiziran. Moravske Toplice, 040 302 523.

Med, akacijev, cvetlični, kostanjev in gozdni. Možna menjava za vosek. Dostava po celi Sloveniji. Novo mesto, 041 385 620.

Med, lipov. Okolica Kočevja, 041 788 826.

Med, cvetlični, lipov, akacijev in gozdni. Goriška, 031 881 830.

Med, cvetlični, akacijev, gozdni, kostanjev in lipov ter matični mleček. Rogaška Slatina, 041 587 573.

Med, gozdni v sodih, cena po dogovoru. Okolica Cerknice, 041 840 357.

Med, akacijev, cvetlični, lipov, kostanjev in ajdov. Cena po dogovoru, možnost dostave do LJ. Prekmurje, 041 252 695.

Med, kostanjev in gozdni. Kostanjevica na Krki, 070 862 544.

Med, cvetlični, akacijev, lipov in kostanjev. Možna dostava. Prekmurje, 041 588 379.

Med, lipov in gozdni. Nova Gorica, 041 975 393.

Med, cvetlični, akacijev, lipov, gozdni v sodih ali posodah. Dolenjske Toplice, 040 165 921.

Med, cvetlični. Okolica Novega mesta, 031 882 295.

Cvetni prah, sveže zamrznjen in očiščen nečistoč. Domžale, 041 980 224.

Cvetni prah, suhi, pakiran po 2 kg, pošljem tudi po pošti. 031 505 566.

Cvetni prah. Dolenjska, 031 474 758.

Točilo, inoks, 6-satno, samoobračalno. Spodnji Ivanjci, 041 951 829.

Panji, 4S in 10S, točilo, 3-satno z motorjem, in sublimator. Ljubljana, 031 587 523.

Panji (novi) AŽ, 10S, in točilo (novo), inoks 4-satno z motorjem in nastavitvijo obratov. Okolica Sežane, 041 529 660.

Točilo za med (aluminij), 4-satno z motorjem. Ravne na Koroškem, 031 408 155.

Prevozni zabojnik za 54 AŽ-panjev. Škofja Loka, 031 786 303.

Okvirji AŽ iz lipovega lesa, šestkrat vrtani, lahko zažičeni. Ugodno, pošljem po hitri pošti. Škofja Loka, 031 753 345.

Prevozni zabojnik (3 kos) za 10 AŽ-panjev v kompletu s panji in čebeljimi družinami. Cerkno, 041 881 830.

Naprava za čiščenje cvetnega prahu. Inoks konstrukcija. Domžale, 041 980 224.

Čebeljak (nov) za 10 AŽ panjev + vrsta prašilčkov. Lukovica, 030 761 169.

Testne rešetke za AŽ in LR, 10 sat. Les debeline 10 mm. 041 410 152.

KUPIM

Čebelje družine (100 družin) z AŽ-panji, 10S. Kostanjevica na Krki, 031 446 349.

Oktobrska akcijska ponudba

Na ČebelarSKI zvezi Slovenije imamo v **akcijski ponudbi** naslednje artikle. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01 / 729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si. **Pri nakupu trgovskega blaga imajo člani ČZS 10 % popusta.**

Kapa z vezanjem 9,00 EUR
-10% = 8,10 EUR

Knjiga Najboljši poklic čebelar 14,90 EUR
-10% = 13,41 EUR

Skodelica 7,00 EUR
-10% = 6,30 EUR

Knjižica Zdravnik svetuje 0,60 EUR
-15% = 0,51 EUR

Nalivno PERO

ČebelarSKA zveza Slovenije je izdala posebno nalivno pero z napisom Čebelarstvo v Sloveniji, način življenja.

Na voljo v prodaji, cena 15,00 EUR + poština.

Naročila na e-naslov: ines.zunic@czs.si
ali po telefonu 01/729 61 00

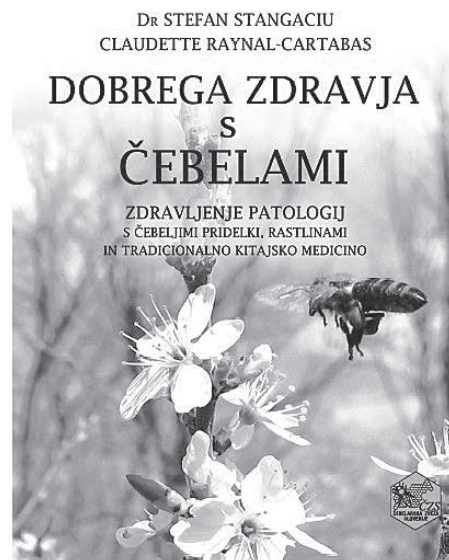
Posebna akcijska ponudba

Čebelarska zveza Slovenije je leta 2022 izdala prevod knjige dr. Stefana Stangaciu in Claudette Raynal-Cartabas z naslovom Dobrega zdravja s čebelami: zdravljenje patologij s čebeljimi pridelki, rastlinami in tradicionalno kitajsko medicino. Oba avtorja sta strokovnjaka s področja apiterapije, dejavna v svetovnem merilu že več kot 20 let.

Lepo ilustrirana knjiga združuje pretekla in sodobna znanja, predstavlja obravnavo raznih pogostih patologij s kombinacijo različnih terapevtskih pristopov: uporabo čebeljih pridelkov in rastlin, eteričnih olj in akupunkturnih točk, kjer se naslanja na tradicionalno kitajsko medicino.

Cena knjige: 29,90 EUR - 15% = 25,50 eur + PTT

Vsa naročila sprejemamo na tel. št: 01 729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.

Čebelarska zveza Slovenije nadgrajuje člansko izkaznico ugodnosti

Vsi člani Čebelarske zveze Slovenije boste s člansko izkaznico v prihodnje deležni še več ugodnosti pri raznih ponudnikih blaga in storitev.

Ugodnosti za člane omogočajo:

- Anton Ciglič, s. p.,
- Apartmaji Isabella Kustiči (otok Pag),
- Apartmaji Stanka Komparak (otok Korčula),
- BeeConn tehcnice,
- Belokranjski hram, d. o. o.,
- Camp Omišalj (otok Krk),
- Camp Straško (otok Pag),
- Čebelarski center Maribor, Jana Pušnik Pokrivač, s. p.,
- Čebelarstvo Pislak Bali,
- Čebelarstvo Vogrinčič,
- Čebelji raj Noč,
- Kmetijska zadruga Šaleška dolina, z. o. o.,
- Eldema elektronika, Srečko Lavrič, s. p.,
- Kipgo, d. o. o.,
- Kokos Agency, d. o. o.,
- Liburnia Riviera Hotels (Opatija),
- Majskaj, d. o. o.,
- Marjan Dolinšek, s. p.,
- Medium, d. o. o.,
- Muzeji radovljiške občine,
- Peter Potočnik, s. p.,
- PC Doktor, Luka Dobovičnik, s. p.,
- Prva osebna zavarovalnica, d. d.,
- Primož Rože s. p.,
- Sabina Pirš, s. p., Gostišče pri čebelici,
- Slovenia Eco Resort,
- Šport hotel Pokljuka,
- Štefan Šemen, s. p.,
- Terme Snovik,
- Trajnice Golob Klančič,
- Turistično čebelarstvo Pavlovič,
- cenejša samoplačniška usposabljanja ČZS in 10-% popust na trgovsko blago.

Vsi ponudniki blaga in storitev so objavljeni na naši spletni strani, kjer je opisana tudi oblika ugodnosti:

www.czs.si/content/X9. V Slovenskem čebelarju bomo mesečno dopolnjevali seznam ponudnikov storitev ugodnosti.

13. september,
250-letnica smrti
Antona Janše

- Čebelje družine v jesenskem času in priprava na zimo
- Tuji encimi v medu
- Nagovor predsednika Boštjana Noča na slavnostni akademiji Čebelarske zveze Slovenije

Ko skrbimo za čebele, skrbimo za prihodnost.

Zavedamo se, da brez čebel ni življenja, biotske pestrosti, ni skoraj tretjine hrane ... Kar pomeni, da ni prihodnosti. Zato s ponosom podpiramo svetovno znano slovensko čebelarstvo ter prispevamo k ohranjanju naše bogate kulturne dediščine, zaščiti okolja in investiramo v lepšo prihodnost, ki si je brez čebel ne moremo predstavljati.

Drage čebelarke, dragi čebelarji!

Dovolite, da nadaljujem tam, kjer sem v prejšnji številki končala.

V dobi družabnih omrežij, s svobodo govora, z razbijanjem tabujev, imamo morda občutek, da smo bolj liberalni ali pa celo napredni. Ko v zadnjem času slišim kakšno burno razpravo ali preberem komentarje na družabnih omrežjih, imam občutek, da smo v času besednega smetenja, da smo se znašli sredi ameriškega pregovora, ki pravi, da »grešniki sodijo druge grešnike, ker grešijo drugače«. Zdi se, da besede in sodbe trosimo kar tako vsepovprek, pri tem pa nimamo občutka, da je na drugi strani nekdo, ki ima prav tako pravico do drugačnega mišljenja. Razmišljam nadalje, da se na ta način razlaščamo dostojanstva ali pa raje spoštovanja in strpnosti do sočloveka, do drugačnega mnenja.

Tako kot povsod v moderni družbi se tudi v čebelarstvu mnenja krešejo. Družba je polna binarnih opozicij, ki jih v življenju ves čas preigravamo v izražanju različnih mnenj. Tudi med čebelarkami in čebelarji se čutijo različna mnenja, ki jih sooblikujejo bodisi prepričanja in izkušnje bodisi interesi in potrebe. Vse to združujemo v enotno

institucijo Čebelarske zveze Slovenije, ki je na nek način središče vseh teh mnenj. V tej vlogi je tudi delovanje institucije, ki je včasih ključni element v iskanju kompromisov, soglasij, spet drugič mediator in na koncu uresničevalec idej in skupne vizije. Prav ta različna mnenja so zelo pomembna pri gradnji prihodnosti. Konec koncev več glav več ve. Hkrati pa je bistvo vsega, kot že omenjeno, prav dialog. A ne ta dialog, ki ga poznamo danes, katerega temelj je, da si jemljemo pravico, da strogo izražamo svoja mnenja, pri tem pa ne dopuščamo možnosti drugačnega pogleda. Bistvo dialoga je najprej v poslušanju in šele nato v izražanju mnenj.

In ker smo čebelarke in čebelarji strpni in dostojanstveni, bo na regijskih posvetih, upam, vladal preudaren dialog, ki bo obrodil še večjo pripravljenost za sodelovanje pri različnih projektih, za vključevanje posameznikov v društva, območne zveze in v Čebelarsko zvezo Slovenije. In nazadnje tisto, kar je najpomembnejše, z dialogom se bodo rodile nove ideje in vizija, kam želimo popeljati slovensko čebelarstvo v prihodnosti.

Mara Golob Meserko

Sheme kakovosti potrošnikom zagotavljajo dosledno kakovost, sledljivost in varnost

Poznavanje shem kakovosti, kot je SMGO (Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo), je ključnega pomena za potrošnike, saj jim omogoča, da izbirajo najboljše čebelje pridelke. Te sheme zagotavljajo preverjeno sledljivost in temeljito ocenjevanje izdelkov, kar potrošnikom omogoča, da so obveščeni ob nakupu.

Zavedanje o shemah kakovosti je pomembno tudi zato, ker lahko na ta način potrošniki lažje prepoznajo izdelke visoke kakovosti. Posledično lahko zaupajo v dosledno kakovost, varnost in druge ključne lastnosti teh pridelkov, hkrati pa pridobijo sposobnost boljšega razumevanja in primerjanja različnih pridelkov ter njihovih standardov, kar vodi k odgovorni potrošnji z več informacijami.

S poznavanjem shem kakovosti lahko potrošniki aktivno prispevajo k podpori trajnostne pridelave in kakovostnih čebeljih pridelkov ter skrbi za ohranjanje čebel in okolja, kar je ključnega pomena za vse nas čebelarje.

Miha Tekavčič, pridelovalec slovenskega medu z zaščiteno geografsko označbo

KAZALO

UVODNIK

Mara Golob Meserko261

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Simon Golob: Čebelje družine v jesenskem času
in priprava na zimo 264

DIVJI OPRAŠEVALCI

Danilo Bevk in dr. Maarten de Groot:
Muhe trepetavke – ali jih (pre)poznamo? 266

APITERAPIJA

Ana Janžekovič: Zahteve za opravljanje apiterapije
kot dopolnilne dejavnosti 268

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Mojca Pibernik: Strateško načrtovanje v čebelarstvu 270

Ana Janžekovič, dr. Ajda Moškrič: Tuji encimi v medu 272

DELO ČEBELARJA

Klavdijo Babič: Čebelarjeva opravila v oktobru 274

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Mara Golob Meserko: Čebelarjenje na ekološki način
je zavestna odločitev, ki jo mora sprejeti vsak zase 276

dr. Simon Atelšek: Čebelarstva dediščina
Hipolita Novomeškega (1667–1722) 278

OBVESTILA ČZS 279

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV 287

V SPOMIN 289

OGLASI 290

Glasilo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

VPISANO JE V RAZVID MEDIJEV, KI GA VODI MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT RS, POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredništvo: 01 729 61 14, 030 604 660, mara.golobmeserko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Uredniški odbor: Brane Borštnik, Vladimir Fajdiga, Simon Golob, Urška Intihar, Anton Žakelj, Mira Jenko Rogelj, Borut Preinfalk, Mara Golob Meserko

Urednik: Mara Golob Meserko

Lektorica: Mojca Pipan

Oddaja prispevkov: Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

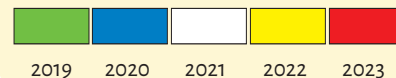
Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarstvom terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Priprava za tisk in tisk: Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7680. Tiskano: 26. 9. 2023.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Fotografija natečaja čebelarstva fotografije Čebelarstva zveze Slovenije 2023. Foto: Marian Holub, Slovaška.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

PODATKI ZA STIK ČEBELARSTVA SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si

Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si

Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si

Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Bozovičar, opazovalec in napovedovalec čebeljih paš: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si,

avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=/

Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:

Vlado Augustin: 01/729 61 12, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si

Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si

Svetovalci specialisti za ekonomiko:

Tina Žerovnik: 01/729 61 04, 040/436 513, tina.zerovnik@czs.si, Mojca Pibernik: 01/729 61 12, 040/436 518, mojca.pibernik@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:

Urška Rataj: 01/729 61 34, 040/436 514, urska.rataj@czs.si

Aljaž Debelak: 01/729 61 29, 040/436 519, aljaz.debelak@czs.si

Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si

Svetovalec za izobraževanje in usposabljanje:

Boris Potočnik: 01/729 61 11, 051 637 204, boris.potocnik@czs.si

Računovodstvo: Petra Stropnik: 01/729 61 28, petra.stropnik@czs.si

Uredništvo: Mara Golob Meserko, urednica:

mara.golobmeserko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si,

www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409,

barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna

sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević,

administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009,

zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarstva knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni

četrtak v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11,

cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.oхранimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSČ: Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarstvem centru Slovenije: ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarstvem razvojno-izobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.

Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarstvem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Okusite pravega

**Vključite se v evropske
sheme kakovosti in
zaščitite svoj med.**

Za smernice zdravega
prehranjevanja obiščite
spletno stran

Sofinancira
Evropska unija

EVROPSKA UNIJA PODPIRA KAMPANJE,
KI SPODBUJAJO VISOKOKAKOVOSTNE
KMETIJSKE PROIZVODE.

Čebelje družine v jesenskem času in priprava na zimo

Topla jesen nam lahko povzroča nevšečnosti, po drugi strani pa nam omogoča, da v mesecu oktobru popravimo morebitne napake, ki smo jih storili pri krmljenju čebel in zatiranju varoj v mesecih pred tem.

Simon Golob, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja (simon.golob@czs.si)

Foto: Arhiv ČZS

Čebelarjevo delo v oktobru in drugih jesenskih mesecih je zelo odvisno od vremena ter seveda predhodne priprave čebeljih družin. Hladno ali deževno vreme čebele zadrži v panjih, njihova dejavnost se zmanjša, matica zmanjša obseg ali celo ustavi zaleganje. Če pa je vreme čebelam bolj prijazno in toplejše, čebele ostanejo dejavne. V mesečnih navodilih izpred 20, 30, 40 ali več let lahko beremo, da je bilo hladno in deževno vreme z zmanjšano dejavnostjo čebel za večino jeseni bolj ali manj značilno. V zadnjih letih smo deležni toplih jeseni in posledično drugačnega stanja v čebeljih družinah. Ob višjih temperaturah pogosto tudi v celinskem delu Slovenije matice zalegajo še v oktobru in novembru, čebele v tem času aktivno vnašajo cvetni prah in nektar. Tudi nevarnost ropa je v toplem novembru še vedno velika. Večja dejavnost čebel je povezana tudi z večjo porabo hrane ter daljšim obdobjem razvoja varoj. Topla jesen nam tako lahko povzroča nevšečnosti, po drugi strani pa nam omogoča, da v mesecu oktobru popravimo morebitne napake, ki smo jih storili pri krmljenju čebel in zatiranju varoj v mesecih pred tem.

V kolikor je to potrebno je v oktobru, ob pogoju toplega vremena in aktivnosti čebel še čas za izvedbo hitrega pregleda čebeljih družin. Sam pri tem preverim zaloge hrane, stanje zalege, zasedenost ulic in odpad varoje na testnem

vložku. Če menimo da smo čebele prej premalo nakrmili ali pri pregledu opazimo da čebelam hrane primanjkuje, jim hrano v obliki sladkorne raztopine dodamo in s tem dopolnimo njihove zaloge. Če nizke nočne temperature čebel še ne stisnejo v gručo, sladkorno raztopino zvečer nalijemo v klasične pitalnike. Dobro pa se, tudi v primeru nižjih temperatur, obnese t. i. kapilarno krmljenje prek plastenk ali veder z v pokrov izvrtanimi luknjicami, ki jih postavimo

Zalega z venci hrane in cvetnega prahu, še pred končanim krmljenjem

Foto: Simon Golob

Foto: Simon Golob

Krmljenje čebel

nad plodišče oziroma nad satje, ki ga čebele zasedajo. Koliko hrane pa čebele potrebujejo za uspešno prezimitev? Živalna čebelja družina potrebuje med 12 in 15 kg zimske zaloge hrane, kar običajno pomeni, da jim pri pripravi na zimo tolikšno količino sladkorja (v obliki sladkorne raztopine) tudi nakrmimo. Ob morebitnem pregledu v oktobru pa smo pozorni na to, da ima gospodarna čebelja družina skupno VSAJ sedem polnih satov hrane. To pomeni, da so stranski sati v plodišču zapolnjeni s hrano, okrog še preostale zaloge pa so venci hrane in cvetnega prahu. Tako nakrmljene družine bodo imele dovolj zalog hrane za uspešno prezimitev in kasnejši spomladanski razvoj. Glede na dejstvo, da smo v zadnjih letih pogosto priča spomladanskim pozebam in

Foto: Simon Golob

Čebele družine, ki so na zimo dobro pripravljene, prepoznamo tudi po venci hrane in cvetnega prahu okoli zaloge.

je zaradi pomanjkanja naravnih virov hrane pogosto treba čebele spomladi krmiti, sam pri krmljenju v poznopoletnem in jesenskem času raje dodam čebelam kak kilogram sladkorja več. Čebele imajo tako pozimi in spomladi v panjih več zalog, krmljenje zgodaj pomladi pa posledično ni tako nujno.

Kot že zapisano, sta topla jesen in dolgo zaleganje matic ugodna tudi za razvoj varoj. Stanje varoj v panjih zato obvezno spremljamo tudi po končanih zatiranjih, in če opazimo povečano napadenost, ustrezno ukrepamo. Tudi

v oktobru je namreč še čas za izvedbo dodatnega zatiranja varoj, s katerim število teh zajedavcev zmanjšamo. Opravimo ga po navodilu veterinarja VF NVI.

Izkušnje zadnjih let kažejo tudi na to, da obdobje, primerno za nastanek čebeljega ropa, ni le v vročih brezpašnih poletnih mesecih, ampak tudi v jeseni, če temperature to dopuščajo. V osrednjem delu države se nam je v preteklih letih pripetilo intenzivno ropanje še v prvi polovici in pa sredini novembra. Da preprečimo rop in s tem škodo tako za ropane družine, kot tudi za družine roparic, moramo tudi v mesecu oktobru (pogosto pa tudi kasneje) delovati preventivno. Poleg osnovnih pogojev: močnih, zdravih, dobro prehranjenih čebeljih družin, s prisotno kakovostno matico, je dobra preventiva pripiranje žrel, odlično pa se obnese tudi uporaba t. i. čebeljih koridorjev. Te vstavimo v žrelo panja, tako da segajo v njegovo notranjost in čebelam pomagajo pri obrambi panja. Jeseni jih v žrelih pustimo do prenehanja izletavanja čebel. Kasneje njihova uporaba ni več potrebna, zato jih odstranimo in žrela le pripravimo. Sicer se lahko zgodi, da pozimi in zgodaj pomladi, ko je zimska gruča oblikovana v sprednjem delu panja, čebele ne najdejo izhoda skozi koridor, se pri njem nagnejejo, umrejo, mrtvice pa zamašijo izhod, zaradi česar lahko propade celotna čebelja družina.

Jesenskemu času bo s prvimi ohladitvami in prihodom hladnega vremena sledila zimska oskrba čebel. Čebele v tem času potrebujejo predvsem mir. Vsako vznemirjenje, tresljaji, hrup jih namreč vznemirijo, v zimski gruči se dvigne temperatura, poveča se poraba hrane in posledično obremeni prebava čebel. Če se čebelarji v tem času še lahko vzdržimo vznemirjanja čebel z raznimi deli v čebelnjaku, odpiranjem panjev ali drugimi nepotrebni dejavnostmi, pa tega ne moremo reči za razne škodljivce. Da preprečimo škodo, poskrbimo za zatiranje škodljivcev in jim preprečimo dostop v čebelnjak. Z namestitvijo žrelnih zaporic glodavcem preprečimo dostop v panje, z namestitvijo mrež ter strašil pa dostop pticam. Po prvih izrazitejših ohladitvah bodo matice praviloma prenehale zalegati, kar nam bo omogočilo, da kasneje (najmanj po treh tednih po končanem zaleganju), v novembru in decembru, torej v obdobju, ko v panjih ne bo pokrite zaloge, izvedemo zimsko zatiranje varoj po navodilih veterinarjev VF NVI.

Preprečevanje vdora škodljivcev

Foto: Simon Golob

Muhe trepetavke – ali jih (pre)poznamo?

Verjetno ste že kdaj za hip mislili, da vidite čebelo, a ste nato ugotovili, da je nekaj drugega. V veliki večini je bila to muha trepetavka. To je skupina muh, ki ima številne vrste, ki posnemajo videz različnih čebel in os. So zelo raznovrstne, v Evropi živi približno 800 vrst, od tega jih je bilo kar 362 najdenih tudi v Sloveniji.

**dr. Maarten de Groot, Gozdarski inštitut Slovenije (maarten.degroot@gozdis.si),
dr. Danilo Bevk, Nacionalni inštitut za biologijo (danilo.bevk@nib.si)**

Muhe trepetavke oponašajo čebele in ose, in sicer zato, da bi pretentale plenilce, da bi ti mislili, da gre za pikajoče žuželke, in jih pustili na miru.

Strokovno temu rečemo mimikrija. Za vrsto *Criorhina pachymera*, so ugotovili, da posnema celo podvrste medonosne čebele. Pri nas je tako podobna kranjski, na Apeninskem polotoku italijanski, v zahodni Evropi pa temni čebeli. Da so pri posnemanju res uspešne, dokazuje tudi to, da jih včasih najdemo na etiketi kakšnega kozarca za med. Pred nekaj leti pa se je muha trepetavka znašla celo na naslovnici(!) ene od slovenskih knjig o čebelah.

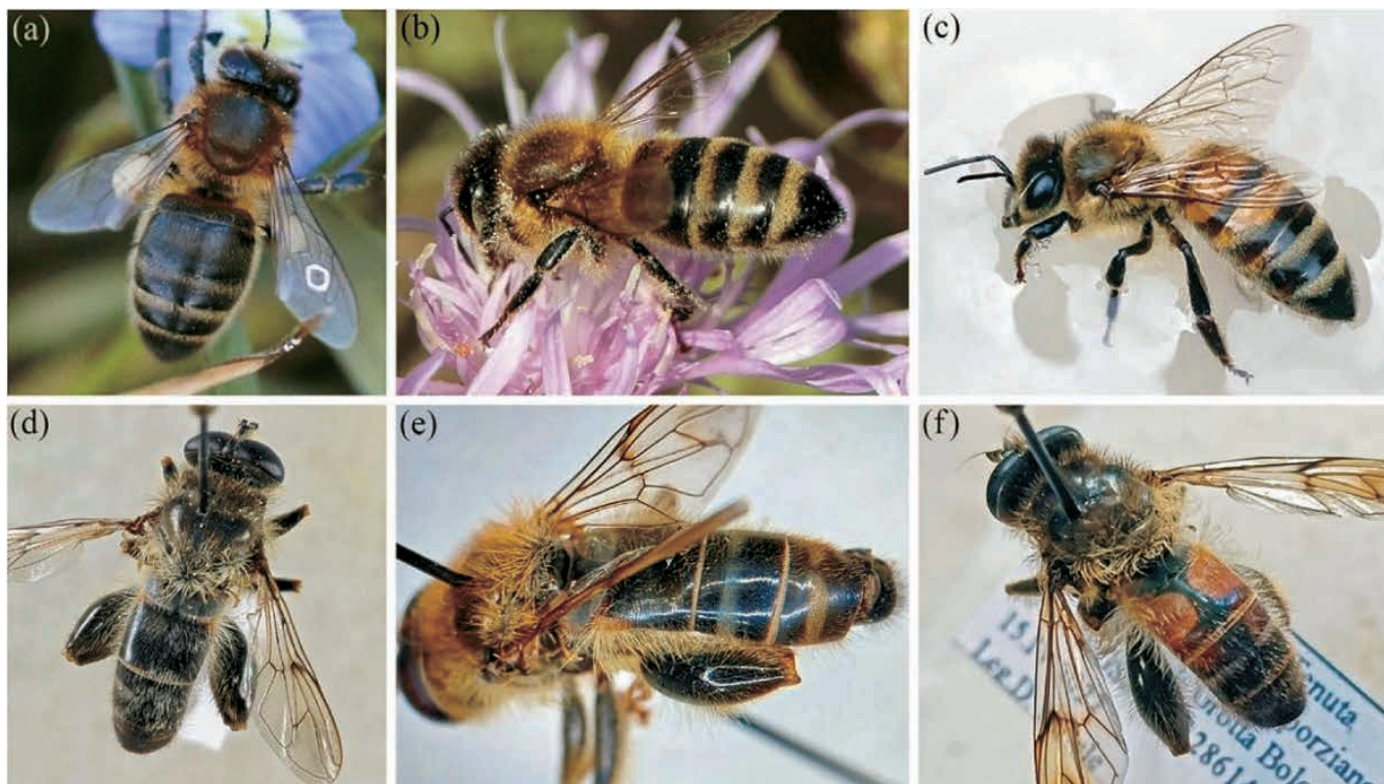
Kako prepoznamo muhe trepetavke in kje jih najdemo

Muhe trepetavke so dobile ime po lebdečem letenju. Ena od večjih morfoloških razlik med čebelami in

trepetavkami pa je, da imajo trepetavke razvit samo en par kril, drugi pa je zakrnel. Vendar pa je to razliko težko opaziti. Očitnejša je razlika v očeh in tipalnicah. Oči so pri trepetavkah veliko večje in večinoma pokrivajo skoraj celo glavo, tipalnice pa so krajše. V naravi lahko naletimo tudi na ličinke. Največkrat so bele ali zelenkaste barve. Ličinke nekaterih vrst živijo v vodi in imajo dolg rep, imenovan tudi »podganji rep«. Hranijo se z mikroorganizmi v vodi, odmrlim lesom ali iztrebki. Pri nekaterih vrstah pa so ličinke plenilci in se hranijo z žuželkami, npr. z listnimi ušmi. Spet druge se prehranjujejo z rastlinami. Vrsta *Cheilosia fasciata* npr. koplje rove v listih čemaža. Odrasle muhe trepetavke se hranijo z medičino in cvetnim prahom.

Zakaj so muhe trepetavke pomembne

Muhe trepetavke nam zagotavljajo različne ekosistemske storitve. Odrasle so pomembne

Mimikrija muhe trepetavke *Criorhina pachymere* (d, e, f), ki oponaša različne podvrste medonosne čebele (a, b, c). Fotografija je iz članka, do katerega lahko dostopate na spodnji povezavi. Foto: (a) J. Bisschop, (b) H. Wittmann, (c) J. Blomme, (d) K. Daňková, (e) T. Tóth, (f) D. Birtele (iz Bisschop in sod. 2023).

Foto: D. Bevk

Nepozoren opazovalec lahko muho trepetavko hitro zamenja za medonosno čebelo.

opraševalke. Oprašujejo rastline z manj globokimi cvetovi, kot so npr. vrbe, pa tudi sadno drevje, jagodičevje in druge kmetijske rastline. Včasih jih je lahko precej več kot čebel. Ličinke, ki se hranijo z ušmi, pomembno prispevajo k varovanju kmetijskih rastlin. Ponekod jih za namen nadzora škodljivcev že komercialno gojijo. Ličinke, ki se hranijo z odmrlim organskim materialom, pa prispevajo k razgradnji in kroženju snovi, kar je tudi pomembno za kmetijstvo.

Muhe trepetavke so tudi kazalnik stanja okolja. Nekatere vrste so zelo specializirane in na podlagi njihove prisotnosti in spreminjanja njihove številčnosti lahko sklepamo, kaj se z okoljem dogaja.

So muhe trepetavke ogrožene?

Dolgo je veljalo, da podnebne spremembe ali intenzivnost rabe tal ne vpliva na muhe trepetavke. Vendar so nedavne raziskave na Nizozemskem, v Nemčiji in Avstriji pokazale, da se populacije muh trepetavk znatno zmanjšujejo. Stanje v Sloveniji ni dobro raziskano, vendar domnevamo, da so pri nas trendi podobni.

Tako kot pri drugih žuželkah, so med glavnimi razlogi za upad populacij spremembe v rabi prostora in s tem povezane izgube življenjskega prostora. Negativen je tudi vpliv pesticidov. Svoje je prispeval tudi vnos invazivne harlekinske polonice, ki se ne hrani samo z ušmi, ampak tudi z drugimi žuželkami, vključno z ličinkami muh trepetavk.

Kako jim lahko pomagamo

Podobno kot pri drugih opraševalcih je pomembno varovanje prehranskih virov. V prvi vrsti jih zagotavljajo mokrotni in suhi travniki, bogati s cvetočimi rastlinami, pa tudi obrobje cest in cvetlični pasovi ob njivah. Pomembno je tudi, da je v gozdovih, parkih in krajini dovolj starih dreves in mrtvega lesa, saj je razvoj ličink mnogih vrst vezan na ta okolja. Največ vrst najdemo v pestrih okoljih, kjer se prepletajo travniki, drevesa in gozdni rob, zato je pomembno varovanje tradicionalne kmetijske krajine. Tudi v gozdu je pomembno ohranjati oziroma povečati drevesno in strukturno pestrost.

Ne nazadnje so za varstvo muh trepetavk pomembne tudi raziskave. Le na podlagi ustreznega znanja lahko primerno ukrepamo in spremljamo učinkovitost ukrepov. Pri tem je lahko v pomoč tudi občanska znanost, npr. s posredovanjem podatkov o opaženih trepetavkah na platformo iNaturalist.

Zahteve za opravljanje apiterapije kot dopolnilne dejavnosti

Z apiterapijo se lahko ukvarja fizična oseba v okviru dejavnosti kot sta dopolnilna dejavnost na kmetiji ali v okviru samostojnega podjetnika. Predhodno je treba izpolnjevati pogoja za izdajo dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti v okviru opravljanja apiterapevtskih storitev

Ana Janžekovič, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane (ana.janzekovic@czs.si)

Apiterapijo so kot pomoč pri blaženju zdravstvenih tegob uporabljali že pred razvojem sodobne medicine. Danes se apiterapija uporablja kot dopolnitvena terapija za ohranjanje in krepitev dobrega počutja. Za opravljanje apiterapevtske dejavnosti se je treba držati določenih uredb in predpisov.

V Sloveniji je mogoče pridobiti status nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) apiterapevt/apiterapevtka. To pomeni, da je poklic uradno priznan s certifikatom.

Fizična oseba se lahko z apiterapijo ukvarja v okviru naslednjih dejavnosti: dopolnilna dejavnost na kmetiji ali v okviru samostojnega podjetnika (popoldanski s. p. ali samostojna dejavnost s celotnimi prispevki).

Predhodno je treba izpolnjevati pogoja za izdajo dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti v okviru opravljanja apiterapevtskih storitev. To sta: urejen vpis v Register kmetijskih gospodarstev (KMG-MID št.) in registracija desetih čebeljih družin. Dovoljenje za opravljanje dopolnilne dejavnosti izda čebelarju upravna enota z odločbo. Upravne enote beležijo podatke

o dovoljenjih za opravljanje dopolnilne dejavnosti v Registru kmetijskih gospodarstev (RKG). Upravna enota o izdanem dovoljenju obvesti tudi Finančno upravo Republike Slovenije (FURS) in Agencijo Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES).

Priglasitev dopolnilne dejavnosti omogoča opravljanje dejavnosti za nedoločen čas. Dejavnosti lahko priglasimo za določeno obdobje oziroma sezono za največ šest mesecev neprekinjeno, kar zmanjša višino obveznih izdatkov na letni ravni. Ob prijavi sezonske dejavnosti je treba opredeliti tudi mesece izvajanja dejavnosti.

Priporočljivo se je pred začetkom opravljanja dejavnosti posvetovati še s strokovnimi službami s področja varstva pri delu in požarne varnosti, ki nam pomagajo pri pripravi načrta namestitve gasilnih aparatov, prve pomoči in potrebnih varnostnih oznak.

Za opravljanje medenih masaž in sproščanje s panjskim zrakom Uredba o dopolnilni dejavnosti na kmetiji predpisuje registracijo dejavnosti (Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15, 36/18 in 151/22)). Ob izvajanju medene masaže v

Foto: Center apiterapije Evin gaj

Foto: Center apiterapije Evin gaj

panju in pri sproščanju s panjskim zrakom moramo zagotoviti zaščito pred čebelami. Če se pri sproščanju s panjskim zrakom uporablja maska, je potrebna nova maska za vsakega posameznega uporabnika. Slediti je treba tudi pravilniku o minimalnih zdravstvenih sanitarnih pogojih. Med drugim pravilnik (Pravilnik o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 104/09 in 17/11 – ZTZPUS-1)) predpisuje oskrbo s toplo in hladno pitno vodo, zbiranje in ravnanje z odpadki, zagotavljanje pokrival za enkratno uporabo za površine, ki pridejo v neposredni stik s kožo. Uporabnikom je treba zagotoviti tudi čiste brisače. V prostorih morajo biti primerno urejene sanitarije ter, kadar gre za dejavnosti, kjer se mora uporabnik sleči, prostori za preoblačenje z garderobnimi omaricami za shranjevanje oblačil. Dejavnosti se opravljajo na kmetiji ali na naslovu nosilca kmetije oz. v čebelnjaku, ki pripada kmetiji v skladu s predpisom o označevanju čebelnjakov in stojišč.

V okviru apiterapevtskih storitev se lahko opravlja tudi svetovanje o uporabi čebeljih pridelkov. To pomeni, da se uporabnikom svetuje o uporabi čebeljih pridelkov, kot so med, cvetni prah, propolis, matični mleček in vosek, ter čebeljih izdelkov za namen krepitev zdravja. Nosilec mora v tem primeru imeti najmanj srednjo strokovno izobrazbo s področja kmetijstva ali NPK s tega področja ali mojstrski izpit s tega področja ali izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih prve stopnje.

Apiterapevti na trgu radi ponujajo tudi proizvode iz čebeljih pridelkov in izdelke iz čebeljega voska (mazila in mila). V tem primeru je potreben vpis v Register živilskih obratov (RŽO). Ob vpisu je treba označiti, da dajete čebeljke pridelke na trg v predelani obliki. V primeru izdelave kozmetike je treba priglasiti dejavnost na Uradu RS za kemikalije (Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o kozmetičnih izdelkih (Uradni list RS, št. 61/13)). Dopolnilna dejavnost predelave se opravlja na naslovu kmetije ali na naslovu nosilca kmetije oziroma v drugem registriranem obratu.

Izvajanje dejavnosti, povezanih z apiterapijo, omogoča dodaten vir ali diverzifikacijo prihodka čebelarjem in čebelarkam in s tem večjo finančno varnost.

Viri:

Bračko, P. Apiterapija kot dejavnost. Dostopno na: https://www.czs.si/Admin/load.php?sif_ob=6&sif_file=objave_podrobno_czs&sif_parent=12597 (junij, 2023).

Pibernik, M. Sezonska dopolnilna dejavnost v čebelarstvu in njene prednosti. Slovenski čebelar, CXXV, 6/2023: 170–171.

Pravilnik o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 104/09 in 17/11 – ZTZPUS-1).

Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15, 36/18 in 151/22).

Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o kozmetičnih izdelkih (Uradni list RS, št. 61/13).

Foto: Arhiv ČZS

Strateško načrtovanje v čebelarstvu

Izdelava razvojnih načrtov je za uspešno poslovanje čebelarjev in zagotavljanje kakovostnih izdelkov ključna. Razvojni načrti so sestavljeni iz več vidikov in v prvem koraku vključujejo analizo trga, konkurence, cen, prodaje in pripravo finančnega načrta.

Mojca Pibernik, svetovalka specialistka za ekonomiko čebelarjenja (mojca.pibernik@czs.si)

Čebelarstvo je izjemno pomembna kmetijska panoga, ki z zagotavljanjem prehranske varnosti vpliva tudi na gospodarstvo. Poleg pridelave medu in drugih čebeljih pridelkov pomembno prispeva tudi k oprasovanju rastlin ter posledično naši prehranski varnosti, saj je kar tretjina naše hrane odvisna od oprasovanja.

Grožnje, ki od čebelarja zahtevajo povečano skrb za zmanjševanje škodljivih dejavnikov ter obvezno spremljanje zdravstvenega stanja in zdravljenje čebel, so predvsem raba pesticidov, škodljivci in patogeni, monokulturno gospodarjenje z zemljo ter podnebne spremembe. Posledično se višajo stroški, pašni pogoji so slabši, bolezni in konkurenca z uvoženim medom pa čebelarstvo postavljajo v izjemno težek položaj. S tega vidika je pomembno, da čebelarji v svojem čebelarstvu poskusimo izboljšati dodano vrednost svojega podjetja in tako bolje konkurirati na trgu, kar zahteva nova znanja. Izdelava razvojnih načrtov je za uspešno poslovanje čebelarjev in zagotavljanje kakovostnih izdelkov ključna. Razvojni načrti so sestavljeni iz več vidikov in v prvem koraku vključujejo analizo trga, konkurence, cen, prodaje in pripravo finančnega načrta. V drugem koraku je treba načrtovati dejavnosti, kot so vzdrževanje panjev, pridobivanje novih čebeljih družin, nakup opreme ter izobraževanje in usposabljanje čebelarjev.

Kako izdelati razvojni načrt

1. Analiza trenutnega stanja: Najprej moramo začeti pri oceni trenutnega stanja čebelarstva, kar naredimo s pregledom svojih pašnih virov, panjev, panjskega sistema, nabora opreme, prihodkov in izdatkov. Pomembna sta tudi razumevanje naših močnih in šibkih točk ter iskanje priložnosti za izboljšavo.
2. Določiti moramo cilje, ki jih želimo doseči: Določiti moramo jasne in merljive cilje, ki jih želimo doseči v določenem časovnem obdobju. Lahko si denimo postavimo za cilj povečanje proizvodnje medu za 20 % ali pa povečanje števila čebeljih družin za 50 %. Pomembno pa je, da so naši cilj realistični in dosegljivi, poleg tega pa v skladu z našo vizijo in strategijo.
3. Analiza trga: Treba je opraviti temeljito analizo trga, s čimer bomo bolje razumeli povpraševanje po čebeljih izdelkih, svojo konkurenco, smernice in priložnosti. Pomembno je tudi, da pridobimo informacije o strukturi trga, cenah, distribucijskih kanalih in željah potrošnikov.
4. Razvoj strategije: Na podlagi analize trga in postavljenih ciljev je treba razviti konkretne strategije za doseganje teh ciljev, s katerimi določimo dolgoročen načrt dejanj, potrebnih za reševanje težav pri doseganju zastavljenih ciljev. Strategija lahko vključuje nakup potrebne opreme, s katero bomo lahko povečali proizvodnjo medu s pomočjo povišanja števila čebeljih družin, ali pa usposabljanje o učinkovitem povečanju pridelave medu.
5. Operativni načrt: Nadaljnji korak je priprava operativnega načrta, kjer opredelimo konkretne naloge, ki jih je treba izvesti za uresničitev razvojnih strategij. To lahko vključuje iskanje najprimernejšega ponudnika čebelarske opreme in popis vse opreme, ki jo potrebujemo za povečanje svoje proizvodnje, ali pa iskanje usposabljanj, ki bi nam lahko koristila pri razvoju našega čebelarstva.
6. Izvedba in spremljanje: Ko imamo razvojni načrt pripravljen in naloge opredeljene, je ključno, da ta načrt izvedemo in redno spremljamo napredek v določenih časovnih intervalih. Dosežene rezultate moramo ocenjevati glede na zastavljene cilje in načrt po potrebi prilagajati. Spremljanje in prilagajanje nam omogočata, da ostanemo usmerjeni k svojim ciljem in se pravočasno odzovemo na morebitne izzive ali priložnosti.

Dodatni viri sofinanciranja

Čebelarji pa lahko svoje čebelarstvo razvijamo tudi z dodatnimi sredstvi, pridobljenimi z alternativnimi viri financiranja, kot so javni razpisi za sofinanciranje. S tem lahko izboljšamo svoje poslovanje in dodatno razvijemo svojo dejavnost, saj lahko posodobimo opremo in sredstva dobimo delno povrnjena. S pomočjo sofinanciranja na javnih razpisih lahko nakupimo tudi satnice ali pa dobimo povrnjena sredstva za izdelavo satnic iz lastnega voska. S tem izboljšamo ekonomičnost in konkurenčnost čebelarstva ter tako izboljšamo pogoje za proizvodnjo in trženje čebelarstevskih proizvodov. Za zdravje čebel lahko poskrbimo s pomočjo sofinanciranega nakupa zdravil, ki so dovoljena v ekološkem čebelarstvu, ter si s tem zagotovimo najbolj zdrave čebele, s čimer bo tudi donosnost čebelarstva boljša. Prav tako lahko s tovrstnimi sredstvi čebelarji zagotovimo višjo kakovost in varnost pridelanega medu ter drugih čebeljih pridelkov. Za prehod na ekološko čebelarstvo lahko vsako leto pridobimo sredstva, na javnih razpisih pa pridobimo dodatne odstotke sofinanciranja.

Zgodbe mladih prevzemnikov so ena izmed možnosti za uspeh

V zadnjih letih smo priča vzponu mladih prevzemnikov kmetij, ki se s strastjo in inovativnostjo lotevajo različnih panog kmetijstva. Odlična priložnost za razvoj kmetije je tudi čebelarstvo. Mladi čebelarji, navdušeni nad naravo in pomenom čebel za naš ekosistem, prevzemajo kmetije in s svežim pristopom ohranjajo tradicijo čebelarstva ter uvajajo nove ideje, tehnologije in tržne pristope. Zavezani so k ohranjanju bogate tradicije in znanja, ki so ga pridobili od starejših generacij čebelarjev, z inovativnimi pristopi pa nadgrajujejo tradicionalne metode in tehnike čebelarjenja. Središče njihovega dela pa je ravno spoštovanje čebel, njihovega okolja in naravnega procesa medenja.

Hitro ukrepanje ob težavah čebeljih družin in preprečevanje njihovih izgub sta z uporabo sodobnih tehnologij v čebelarstvu lažje izvedena, pri čemer pomagajo tudi sodobna analitična orodja in podatkovna analiza. Z izboljševanjem znanja o novih tehnologijah lahko čebelarji svoje čebelarstvo razvijemo hitreje in posledično bolje konkuriramo na trgu. Z uvajanjem novih, sodobnejših tehnologij lahko optimiziramo upravljanje čebeljih družin in s tem povečamo produktivnost ter donos družin. Mladi čebelarji pa velik poudarek dajejo tudi povečanju raznovrstnosti svojih izdelkov, ki presega tradicionalno pridelavo medu. Poleg medu proizvajajo tudi druge čebelje pridelke in izdelke, nekateri izmed njih tudi naravno kozmetiko in pripravke na osnovi čebeljih pridelkov. S tem se razširi ciljna skupina strank, izdelkom pa se ustvari dodana vrednost.

Trženje in ozaveščanje sta temelj za razvoj čebelarstva

Ključna elementa izdelave razvojnih načrtov v čebelarstvu sta tudi trženje in ozaveščanje. Poleg povečanja produktivnosti, izboljšanja zdravja čebel in ohranjanja naravnih habitatov sta pomembna tudi ustvarjanje tržne vrednosti za čebelje izdelke ter ozaveščanje javnosti o pomenu čebelarstva in čebel za naše okolje. Dobro trženje čebeljih pridelkov nam omogoča, da svoje izdelke prodajamo po priporočeni ceni in s tem ustvarjamo dohodek, ki je potreben za vzdrževanje čebeljih družin in nadaljnji razvoj čebelarstva. S trženjem se spodbuja tudi lokalna potrošnja, kar koristi tako lokalnemu gospodarstvu kot tudi okolju, predvsem zaradi zmanjšanja emisij, ki nastanejo zaradi prevoza izdelkov na dolge razdalje.

Pri trženju je izjemno pomembno ustvariti prepoznavno blagovno znamko, ki izraža visoko kakovost in trajnostne pristope. To se dosega z uporabo kakovostne embalaže, oblikovanjem privlačnih etiket ter jasnimi in preglednimi označevanji izdelkov. Poleg tega je pomembno vključevanje v lokalne tržne dogodke, kjer se čebelarji lahko neposredno pogovorimo s strankami, predstavljamo svoje izdelke ter delimo svoje znanje.

Poleg tradicionalnih prodajnih kanalov, kot so prodaja na domu, trgovine in tržnice, ima pri trženju čebeljih pridelkov čedalje večji pomen tudi spletna prodaja. S pomočjo spletne trgovine čebelarji lahko dosežemo širši krog potrošnikov, tako lokalno kot tudi globalno. S pravilno uporabo digitalnih platform, spletnega marketinga in skrbnim upravljanjem zalog ter dostave lahko čebelarji svoje izdelke uspešno tržimo na spletu.

Pri podpiranju razvoja čebelarstva je pomembno tudi ozaveščanje o pomenu čebel in čebelarstva. Javno ozaveščanje prispeva k povečanju zanimanja in razumevanja ljudi o vlogi čebel pri opraševanju rastlin ter o pomenu ohranjanja čebeljih populacij za naše ekosisteme in kmetijsko proizvodnjo. Prav tako z ozaveščanjem ljudem predstavimo grožnje, ki pretijo čebelarstvu zaradi bolezni, škodljivcev, podnebnih sprememb in uporabe pesticidov. Pomemben pa je tudi vidik tradicije, saj je čebelarstvo močno vpeto v našo tradicijo, s čimer se lahko približamo načinu življenja naših prednikov.

Za doseg učinkovitega ozaveščanja je treba uporabiti različne kanale in metode. To vključuje izobraževanje javnosti v šolah, na seminarjih in delavnicah, kjer se ljudje seznanijo z vlogo čebel v ekosistemu ter pridobijo znanje o čebelarstvu. Poleg tega so družbena omrežja in spletni viri močno orodje za širjenje informacij in zgodb o čebelarstvu ter za ozaveščanje o trajnostnem nakupu čebeljih izdelkov.

Tuji encimi v medu

Na Čebelarški zvezi Slovenije smo v sodelovanju s Kmetijskim inštitutom Slovenije opravili analizo prisotnosti tujih encimov v medu. Rezultati, predstavljeni v nadaljevanju članka, so nastali v okviru Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2020–2022

Ana Janžekovič, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane (ana.janzekovic@czs.si)

in **dr. Ajda Moškrič**, znanstvena sodelavka v skupini za čebelarstvo, Kmetijski inštitut Slovenije (ajda.moskrac@kis.si)

Po poročanju Evropske agencije za varno hrano je med eno izmed desetih najpogosteje ponarejenih živil. Pristnost medu preverjamo tudi z ugotavljanjem prisotnosti za med tujih encimov v vzorcih medu. To sta β/γ -amilaza in β -fruktofuranozidaza (BFF). Po evropskih smernicah mora biti vsebnost β/γ -amilaze nižja od 5 U/kg, vsebnost BFF pa nižja od 20 U/kg. Ugotavlja se, da je vsebnost tujih encimov v medu lahko odvisna tudi od virov medenja. Najpogosteje prisotnost tujih encimov v medu pripisujemo potvorbam medu. O neposrednih ponaredbah govorimo, ko se med ponareja z visokofruktoznimi, koruznimi ali invertnimi sirupi. Lahko pa pride tudi do posredne ponaredbe medu. O tem govorimo, kadar čebele krmimo s sladkorjem v želji po večjem pridelku. V medu so prisotni tudi drugi encimi, kot so α -glukozidaza in β -glukozidaza ter glukoza oksidaza, katalaza in kislja fosfataza. Ti encimi pridejo v med po naravni poti, saj izvirajo iz čebeljih žlez slinavk in krmilnih žlez. Lahko so tudi rastlinskega izvora ali pa izvirajo iz kvasovk in mikroorganizmov. Nekateri organizmi so naravni proizvajalci β/γ -amilaz in BFF. Hkrati so v prebavilih čebel, ušic in kaparjev prisotni mikroorganizmi, ki tvorijo amilaze. Zato bi lahko prišlo do povišane vsebnosti tujih encimov v medu tudi po naravni poti.

Na Čebelarški zvezi Slovenije smo v sodelovanju s Kmetijskim inštitutom Slovenije opravili analizo prisotnosti tujih encimov v medu. Rezultati so nastali

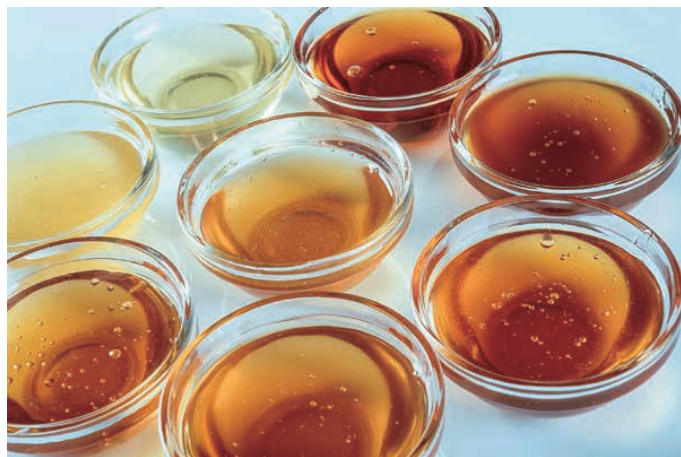

Foto: Arhiv CZS

v okviru Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2020–2022, ki je bil financiran iz sredstev državnega proračuna in proračuna Evropske unije. V zbranih vzorcih smo z molekularnimi analizami preverjali, ali je vir povišanih vrednosti tujih encimov naravnega izvora.

Za namen raziskave smo analizirali 200 vzorcev medu. V 76 vzorcih smo zaznali povišano vsebnost β/γ -amilaze in v sedmih vzorcih povišano vrednost BFF. Najpogosteje je bila povišana vsebnost teh encimov v cvetličnem medu. V izbranih vzorcih s povišano vsebnostjo tujih encimov smo določili še molekularni odtis, s katerim smo ugotavljali prisotnost specifičnih zaporedij DNA bakterij, gliv, rastlin in nevretenčarjev. Zastopanost organizmov se med vzorci močno razlikuje. Med rastlinami smo prepoznali 552 rodov, med bakterijami 472 rodov, med glivami 122 rodov in med nevretenčarji 23 rodov. V tej študiji smo prvič prikazali kompleksen molekularni odtis nekaterih vzorcev slovenskega medu, v katerih smo lahko zaznali vse štiri komponente: bakterije, glive, rastline in tudi nevretenčarje. Medtem ko botanični del do neke mere lahko pokrivajo pelodne analize, podatki o prisotnosti mikroorganizmov, gliv in povzročiteljev medenja prej niso bili dostopni. Predvsem glive in bakterije lahko v procesu svojega metabolizma proizvajajo β/γ -amilaze in BFF. Prisotnost teh organizmov v medu nakazuje možnost, da so povišane vsebnosti tujih encimov v medu lahko tudi naravnega izvora, vendar bodo potrebne

Foto: Arhiv CZS

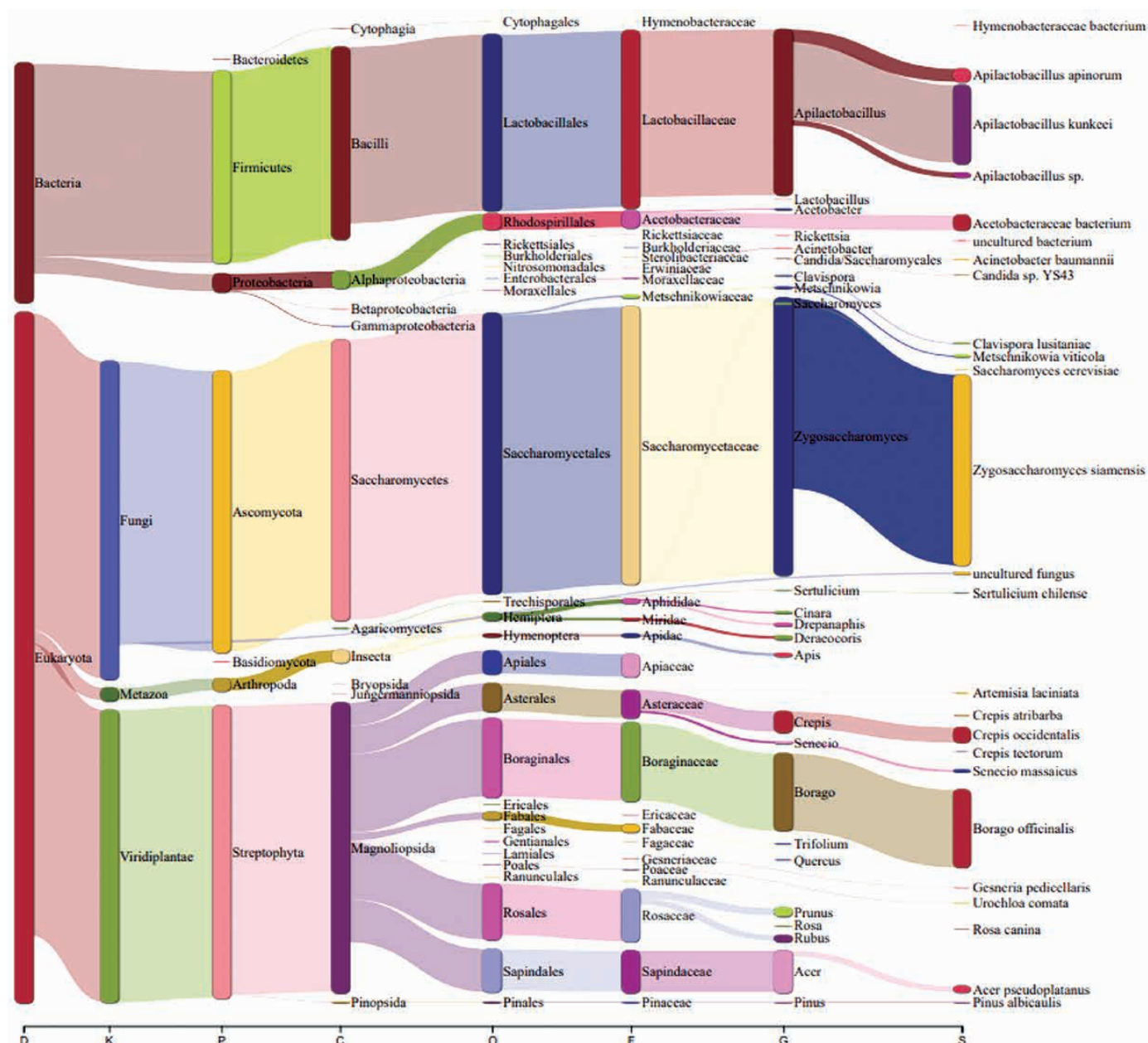
dotatne analize, preden bomo lahko izključili ponaredbe medu ali dohranjevanje čebel kot vir povišanih encimov β/γ -amilaz in BFF.

Slika 1 je grafični prikaz molekularnega odtisa enega vzorca medu. V vzorcu smo zaznali vse štiri skupine organizmov. Kot zanimivost, med vrstami, ki smo jih prepoznali, se v vseh vzorcih medu, ki so bili analizirani, pojavlja bakterija *Apilactobacillus kunkeei*, simbiotična čebel, ki naj bi ugodno vplivala na njihovo zdravje.

Naša študija je preliminarne narave, a je pokazala zanimive rezultate. Na tej stopnji raziskave še ne moremo z gotovostjo trditi, da je povišana raven tujih encimov v medu izključno naravnega izvora oziroma izključno rezultat (ne)posredne ponaredbe medu. Smiselno bi bilo tudi v prihodnje spremljati molekularne

odtise slovenskega medu ter vzpostaviti podatkovne zbirke taksonomskih zaporedij rastlin ter povzročiteljev medenja na območju Slovenije. Vzpostavitev podatkovne zbirke zaporedij rastlin in povzročiteljev medenja z izvornega območja vzorcev medu bi izboljšala natančnost in omogočila zaneslivejšo določitev izvora medu. V nadaljnje študije bi bilo smiselno vključiti tudi večje število vzorcev medu iste vrste in s tem povečati nabor podatkov do te mere, da bi na podlagi rezultatov lahko sklepali o tem, na kakšen način zastopani organizmi v medu vplivajo na njegove lastnosti.

Viri:
Kandolf Borovšak, A., Moškrič, A., Janžekovič, A. 2022. Aktivnost encimov v medu v povezavi z izvorom medu. Lukovica: Čebelarstva zveza Slovenija, 84 str.

Slika 1: Sankeyjev diagram molekularnega odtisa vzorca medu

Čebelarjeva opravila v oktobru

V oktobru so dnevi že občutno krajši. To našim čebelam sporoča, da prihaja zima in za njih počitek. Sedaj je v panjih generacija zimskih čebel. Kolegi s hladnejšega dela države mi pripovedujejo, da pri njih že oktobra ni več zalege in lahko že opravijo zimsko zatiranje varoje. Na Obali je slika popolnoma drugačna.

Klavdijo Babič, (klavdijo.babic@siol.net)

Na Obali so zaradi toplega morja ob sončnem vremenu lahko dnevne temperature več kot 20 °C in nočne več kot 12 °C. V naravi cvetijo bršljan, rožmarin, travniki, na kraških tleh žepek. Vse to omogoča ob ugodnem vremenu čebelam pašo z obilo medicinske in cvetnega prahu, ki ju v tem obdobju vnašajo v gnezdo in okoli njega. Take razmere spodbujajo zaleganje matic. Posledično imajo lahko močnejše družine v tem obdobju tudi do pet satov zalege. Zaradi velikega obsega zalege in primerne temperature imajo varoje odlične pogoje za razvoj. Ob zatiranju pa je pokrita zalega odlično skrivališče za tega zajedavca.

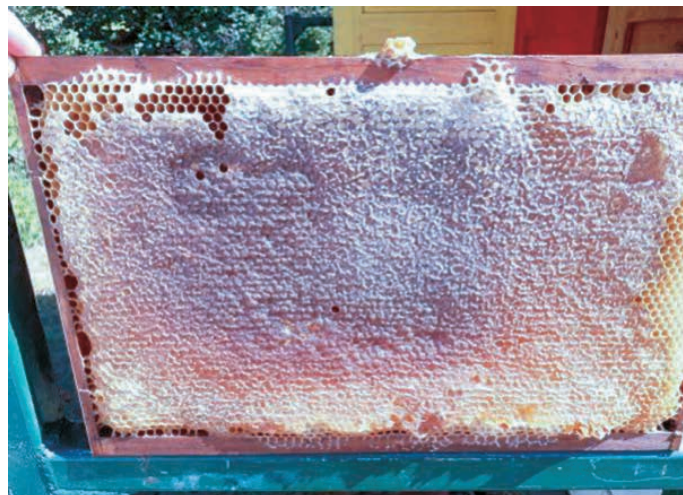
Kaj v tem obdobju postorim

Glavna skrb je spremljanje naravnega odpada varoj s testnimi vložki, ki pokrivajo celotno podnico. Če je potrebno, po priporočilih veterinarja opravim zatiranje. Pred dvema letoma se mi je prav v oktobru zgodil izbruh varoze. Ob lepem sončnem vremenu opravim še zadnji pregled družin, pregledam testni vložek, s katerega je razvidno kje in na koliko ulicah so čebele. Satov načeloma ne izvlačim. Izvlečem le krajni sat, kjer ni čebel ali je teh manj. Sate le nekoliko razmaknem, da lahko ocenim število zasedenih ulic ter zalogo hrane. Če so si čebele oblikovale gnezdo povsem ob strani, ga premaknem proti sredini. Ob gnezdo dam sata s cvetnim prahom in medom. Tako imajo čebele dostop do hrane z leve in desne

strani. Če čebele mirno sedijo med ulicami, so živalne, imajo zadostno količino hrane, je z njimi vse v redu. Panj zaprem ter na panjski list zapišem, koliko ulic zasedajo ter kolikšno količino hrane imajo. Ko se bo zalega polegla, bodo čebele iz krajnih satov prenesle med ob gručo. Poraba hrane je seveda odvisna od moči čebelje družine. V mojem kraju za zimo v gospodarnem AŽ-panju zadostuje 12 kg sladkorja, v LR-panju pa 15 kg sladkorja. Določene družine imajo hrane več, druge manj. Še posebej sem pozoren na količino cvetnega prahu, ki ga zaradi dobre jesenske paše načeloma ne primanjkuje. Dobro je, da ima družina vsaj dva sata cvetnega prahu. Če ocenim, da družinam hrane primanjkuje, jih lahko v začetku oktobra lahko s sladkorno raztopino v razmerju dva proti tri v korist sladkorja še dokrmim. Še posebej sedaj je treba paziti, da ponoči čebele pitalnike izpraznijo. Da ponoči čebele jemljejo hrano mora biti nočna temperatura vsaj okoli 12°C. Paziti je treba tudi, koliko hrane natočim v pitalnike. Močna družina bo do jutra brez težav izpraznila en liter raztopine. Manj živalnim družinam nalijem manjšo količino hrane. Pomembno je, da jo do jutra izpraznijo. V nasprotnem primeru lahko zelo hitro povzročim rop. To hrano čebele nosijo v gnezdo, zato jo bodo najprej porabile. Če zaseda družina štiri do pet ulic, bo težko preživela zimo ali bo tako oslabela, da spomladi od nje ne bo veliko koristi. Taki družini uničim matico in pridružim srednje močni družini v medišču. Pred naselitvijo matico rešetko prekrijem s časopisnim papirjem, ki ga predhodno nekoliko natrgam. Družini se nato združita. Izpraznjeni panj mehansko očistim, obžgem ter zaprem. Ponovno vanj naselim novo družino šele spomladi ko je ta dovolj razvita. Če naletim na družino s poapnelo zalego, ravnam tako kot sem opisal v prejšnjih člankih.

Pregled medišč

V večini panjev se čebele premaknejo v plodišča zato je sedaj čas, da v mediščih pregledam satje. Odvzamem vse neprimerno satje: staro, temno, propolizirano, poškodovano ... Druge še uporabne sate srednje močnim in močnim družinam pustim v medišču. Odvzamem le krajna sata, da čez zimo ne splesnita. Manj živalnim družinam odvzamem vse mediščno satje. V nasprotnem primeru ga lahko uniči voščena vešča. Neprimerno satje

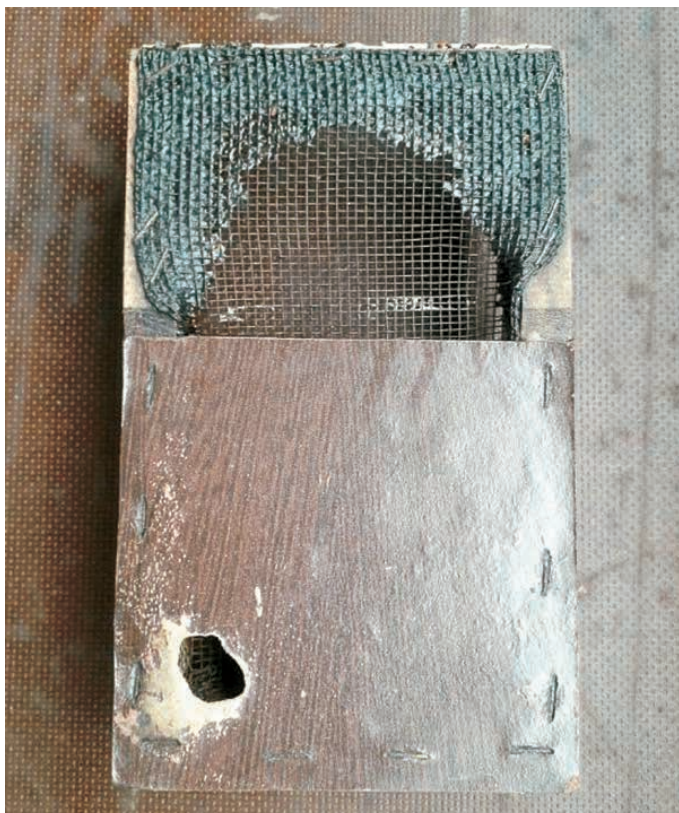

Sat s predelano sladkorno raztopino

stopim v parnem topilniku. Še uporabno satje za 48 ur zamrzem v zamrzovalni skrinji, nato ga shranim v plastičnih vrečah.

Urejanje čebelnjaka in okolice

Pred zimo nastopi čas za urejanje čebelnjaka in okolice. Poškodovano orodje, pripomočke in drugo, kar v čebelnjak ne sodi, odstranim. Čebelnjak in ustrezno orodje očistim in razkužim. Še posebej sem pozoren na pitalnike, saj jih čebele rade zgrizejo. Poškodovane pitalnike popravim, zatesnim in razkužim kasneje, ko so čebele v gruči in mirujejo. Pred zimo v čebelnjak silijo miši, zato jim nastavim strup in pasti. Naredim popis orodja, pripomočkov, panjev, ki jih bo treba nakupiti za naslednjo sezono. Barvanje opravim kasneje, ko čebele ne letijo iz panjev. Okoli stojišč pokosim travo. Požagam veje dreves, ki so se med letom razrasle. Pomembno je, da to opravim, dokler so čebele še aktivne. Kasneje, ko so v gruči, potrebujejo mir zato vsako opravilo, ki povzroča hrup, povzroča stres, ni primerno. Sedaj je tudi čas za sajenje medovitih rastlin in sadnega drevja. Pri nas so starejši ljudje vedno govorili, da je bolje drevje posaditi v oktobru kot spomladi, saj se čez zimo zakorenini in bolje prenese poletno sušo. Večja verjetnost je, da preživi, s čimer pridobimo eno leto pri razvoju. Saditi je priporočljivo rastline, ki cvetijo v obdobju, ko je paše v okolici naših čebel manj. S tem jim omogočimo, da bodo brezpašna obdobja čim krajša in bodo čebele in drugi

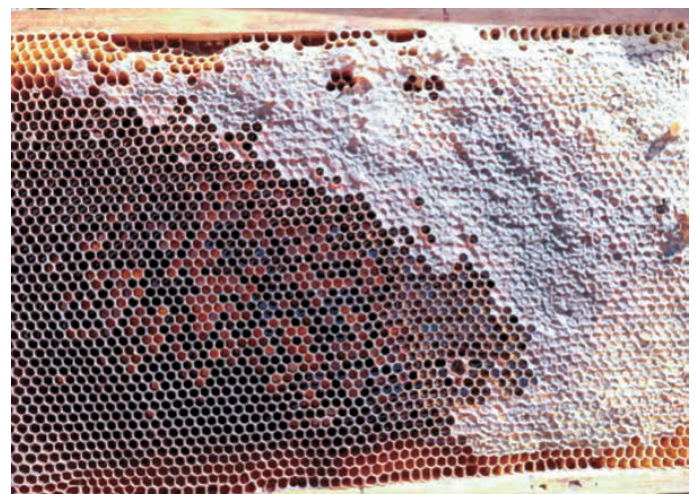

Čebele so zgrizle pitalnik.

opraševalci imeli tudi takrat vsaj nekaj nujno potrebne naravne hrane.

Dileme čebelarjev, koliko hrane je potrebne za uspešno prezimitev in kako krmiti za zimo

Kot terenskega svetovalca me čebelarji velikokrat pokličejo, da skupaj ugotovimo, ali so čebele zadostno nakrmljene ter ali imajo ustrezno hrano. Velikokrat se čebelarji bojijo, da bodo čebele čez zimo lačne in raje nakrmijo nekoliko več. Že konec avgusta okoli 12 kg sladkorja. Na Obali velikokrat dobro medu bršljan. Da ta med ne bi kristaliziral, dodatno krmijo s sladkorno razstopino. Čebele jeseni hrano iz pitalnika ali narave nosijo v gnezdo. S tem blokirajo matico, ki ji hitro zmanjka prostora za zaleganje. Strinjam se, da morajo imeti čebele za nemoten razvoj in prezimovanje zadostno količino hrane, vendar s tem ni dobro pretiravati. Velikokrat sem bil priča, ko smo ugotovili, da so bili vsi sati v plodišču polni pokritega medu. Zalega je bila blokirana in stisnjena na manjši površini. Zimska gruča se oblikuje tam, kjer se je plegla zadnja zalega. Za dobro prezimovanje mora biti v gnezdu tudi zadostna količina praznih celic, v katere se ob mrazu čebele umaknejo in se ogrejejo. V teh primerih je bilo zadnje zalege v manjšem obsegu zato je praznih celic manj. Čebele so prisiljene prezimovati na satih, polnih medu, ki delujejo hladno in hladijo gnezdo. Druga težava nastane spomladi. Zaradi prevelike količine medu matica nima prostora za zaleganje. Še vedno je prepogosta praksa, da sate s hrano neoznačene odmaknemo v medišče. Če je pomlad ugodna, nam medišča dopolnijo še z medom. Če to iztočimo, bomo porabniku namesto pravega medu prodali mešanico medu in predelanega sladkorja. V tem primeru pride do ponaredbe medu. Čebelarji smo produktno odgovorni, zato takšen med nikakor ne sme na prodajno polico.

Sat z medom in cvetnim prahom

Čebelarjenje na ekološki način je zavestna odločitev, ki jo mora sprejeti vsak zase

Jože Cemic je samostojni podjetnik in čebelar na ekološki način, na območju Krškega. S čebelarstvom sta se ukvarjala že njegov prapraded in praded, sam pa se je s čebelami srečal po naključju oziroma je bilo vse skupaj splet okoliščin. Izhaja iz velike družine, saj je 12. otrok, in kot pravi, je vaje trdega dela, saj je ves čas v pogonu in novih idej mu ne primanjkuje. Je tudi velik ljubitelj kulinarike, v prostem času zelo rad kuha in peče kruh. Vse svoje talente združuje v čebelarstvu in lastni blagovni znamki medenih pridelkov.

Mara Golob Meserko (mara.golobmeserko@czs.si)

Kdaj ste začeli čebelariti?

Moj praded je čebelaril, pa tudi že prapraded je čebelaril, tako da so bile čebele ves čas pri hiši. Z mano pa je bilo tako, da sva se z ženo poročila, naredila hišo in moj brat se je nekega dne odločil, da nimam več kaj početi, in mi je tako za bolj za šalo kot zares dal čebele. Potem sem naredil ta kozolec pred hišo, en panj sem dal gor in tako se je začela moja čebelarska pot. In danes mi čebelarstvo pomeni ljubezen do čebel in hkrati izziv. Čebela in čebelji pridelki so zame najbolj čista narava, bolj čiste skoraj da ne moreš dobiti.

Kje in s koliko panji čebelarite? Vam kdo pri tem pomaga?

Čebelarim sam v AŽ-panjih, v katerih imam 85 gospodarskih čebeljih družin, potem pa še rezervne čebelje družine, skupaj je to vsako leto okoli 100–110 družin. Čebelje družine imam razporejene na treh lokacijah. Del jih je v Podbočju, kamor v času košanjeve paše preselim tudi določen del drugih družin, tako da imam tam približno do 40–50 družin. Pri premikih je žal slabost, da še nimam prevozne enote, kar bi mi močno olajšalo delo, da mi ne bi bilo treba vsega prelagati. Na drugi lokaciji imam potem 25 družin in doma še 20 družin ter rezerve.

V letošnji sezoni je bilo tako, da sem na lokaciji Podbočje dobil nekaj košanjevega medu, medtem ko na drugi lokaciji pri 40 družinah nisem iztočil popolnoma nič. Samo od močnejših družin sem prestavil sate z medom k tistim, ki niso imele čisto nič. Tukaj doma pa sem stočil nekaj cvetličnega medu, ampak zelo malo. Od 85 gospodarskih čebeljih družin smo tako letos pridobili le 250 kg medu, kar je zelo slabo povprečje.

Ste že od začetka čebelarili na ekološki način?

Čebelariti sem začel okrog leta 2000, potem sem leta 2009 ustanovil lastno blagovno znamko in se hkrati odločil za ekološki način čebelarjenja ter takoj začel postopke za pridobitev certifikata in ga pridobil v letu 2011.

Foto: Mara Golob Meserko

Kako to, da ste se odločili ustanoviti svojo blagovno znamko medenih pridelkov?

Ah, to se je začelo kot hec. Skratka, ko sem menjal službo, sem šel delat v tehnično podporo v marketingu, bil sem sodelavec arhitektki, s katero sva se šalila, da mi bo ona oblikovala logotip oziroma nalepko za med. Iz tega je kasneje nastala blagovna znamka in zdaj to peljem naprej.

Je bila blagovna znamka vzrok za to odločitev prehoda na ekološki način čebelarjenja ali ste imeli drugačen razlog?

Ne, odločitev je bila iz ozaveščenosti. Ne uporabljam nobenih sintetičnih snovi in tudi tako se da čebelariti. Tako da je bila to stvar odločitve.

Vam je pri prehodu na ekološki način čebelarjenja kaj posebnega predstavljalo težavo? Bi prehod na ekološki način svetovali tudi drugim čebelarjem ali menite, da je to stvar osebnega prepričanja?

Ne, ni mi predstavljalo težav. Že prej sem bil v odgovornih službah in tako veš, da vsak postopek zahteva določeno dokumentacijo. Tako se s tem spopadaš, veš, da je to treba narediti, in meni to ni bila

Foto: Mara Colob Meserko

nobena težava. Je pa tako: Iz leta v leto nabiramo nove izkušnje. Tudi pri zdravljenju.

Veste, čebelariti na ekološki način je zavestna odločitev, ki jo mora vsak sam sprejeti, to ni stvar protokola. Če to ni zavestna odločitev, še vedno lahko sistem izigraš. Sam nočem, da bi bile v mojem medu neželene snovi. Če je namen tržni, potem nima smisla.

Na kakšen način se spopadate z varojami?

Ja, letos je kar hudo, saj je varoj zelo veliko. Sam stanje napadenosti z varojami spremljam s testnimi vložki. V vsakem panju jih imam in sproti spremljam ter zatiram zajedavce s sredstvi na osnovi mravljinčne in oksalne kisline. V glavnem kapam, pa tudi sublimiram. Poletno zatiranje tako opravi s sredstvi z mravljinčno kislino, ki jih uporabim tudi v jeseni, če je še dovolj visoka temperatura. Če je ozračje že hladno, potem sublimiram.

Imate svoj vosek ali ga kupujete?

Imam svojega, pa tudi kupujem ekološke satnice. Oboje pa dajem v analizo na ostanke sredstev za zatiranje varoj.

Vam cena ekološkega sladkorja predstavlja težavo?

Tukaj se s čebelarji združimo, zdaj že peto leto, in za vse skupaj potem iz Nemčije naročim za tam nekje skupno 10 ton invertnega sirupa. Cena je tam takšna, kot je, vsekakor pa je nižja od slovenskih ponudnikov. Sirup je opremljen z vsemi potrebnimi certifikati in se je dobro izkazal tudi pri delu s čebelami. Sirup je že pripravljen, tako da ga ni treba mešati, se ne kviri in ima dve leti rok uporabe.

Se vam zdi analiza medenih pridelkov pomembna?

Zame je to glavni kazalnik, kaj je v panjih in pridelkih, s tem pa preverim tudi sebe. To je zame najpomembnejše, zato med redno dajem v analizo. Vosek in propolis dajem v analizo v laboratorij v Italijo.

Katere pridelke poleg medu še imate v ponudbi?

Poleg medu imam v ponudbi še kremne mešanice, kremne medove, medeno vino in penečo medico,

medene likerje. Potem imam še linijo apiterapevtskih izdelkov, kjer ponujam matični mleček, cvetni prah in propolis v kapsulah. Kot sem že omenil, zelo rad kuham in te izkušnje iz kuhinje mi zelo prav pridejo pri različnih kombinacijah medenih kremnih mešanic.

Kje tržite svoje pridelke, kdo so vaši kupci?

To so večinoma podjetja. In to tržim popolnoma sam. Trženje je stvar, ki se je bodo morali vsi čebelarji naučiti in se zavedati, da če hočeš na koncu imeti nek rezultat, moraš vztrajno tri mesece tržiti, in to vsak dan. Trženje je trdo delo, saj je nabor vseh strank, ki jih pokličem, na koncu pet odstotkov dejanskih kupcev. Torej moram poklicati 1000 strank, da imam na koncu 50 kupcev, in tako dalje. Poleg tega svoje izdelke zapakiram v lične komplete in tako 90 odstotkov proizvodov prodam kot poslovna darila. Vse skupaj za sabo povleče še druge stroške, od opreme izdelkov z logotipi podjetij, ki bodo ta darila dala naprej, do poštnih oziroma transportnih stroškov, saj gre kar nekaj teh poslovnih daril tudi k podjetjem v tujini. Veste, danes ni nič samoumevno in nič se samo ne prodaja.

Zdaj svoji ponudbi pridružujete še eno, nam lahko poveste še kaj več?

Ja, naslednji mesec imam v načrtu odprtje novega apiterapevtskega centra, ki bo ponujal storitve apiterapije in apiturizma. Pri sami ideji in pa končni izvedbi tega centra se je izkazalo, da poznam mnogo ljudi z različnimi skritimi talenti. Tako na primer so nastale prav posebej v obliki satja oblikovane stropne luči.

V tem središču imam v načrtu ponuditi medeno masažo, aroma finsko savno, obloge z voskom, vdihavanje panjskega zraka in sproščanje ob zvoku čebel. S to dodatno turistično ponudbo, apiterapijo in blagovno znamko zaokrožujem celotno ponudbo.

Za konec pa me zanima še, glede na to, koliko dela ste vložili v vse skupaj, bi kdo od otrok želel čebelarstvo nekega dne prevzeti?

Pravzaprav ne vem. No, vnukinja vztrajno pravi, da bo čebelarka.

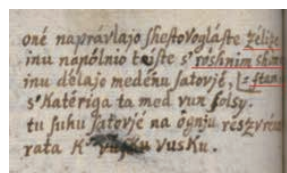
Čebelarska dediščina Hipolita Novomeškega (1667–1722)

V članku lahko preberemo, kako je bil Hipolit Novomeški pri prevajanju različnih besedil postavljen pred izzive iskanja in oblikovanja primernih strokovnih izrazov za številna strokovna področja. S svojimi prevodi je pomembno vplival tudi na čebelarsko izrazoslovje.

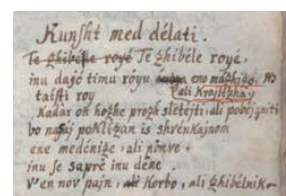
dr. Simon Atelšek, ZRC SAZU; Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša

Lani je minilo 300 let od smrti kapucinskega duhovnika, slovaropisca in jezikoslovca Hipolita Novomeškega, ki je pomemben tudi za našo čebelarsko zgodovino. Prav njemu namreč pripisujemo zapis prvega čebelarskega besedila v slovenskem jeziku. Sicer je že pred njim o čebelah in čebelarstvu v naših krajih pisal Valvazor v svojem delu *Slava Vojvodine Kranjske*, a je šlo za besedilo v nemščini. Tako velja za najstarejše čebelarsko besedilo v slovenskem jeziku kratek odlomek iz dela *Svet v slikah*, ki ga je Hipolit pred letom 1712 prevedel v slovenščino in je tako kot njegov latinsko-nemško-slovenski slovar ostal v rokopisu. Avtor izvirnika z naslovom *Orbis pictus* je J. A. Komensky (1592–1670), ki je bil češki teolog in pedagog ter po katerem so tudi v Sloveniji poimenovane tri ulice, in sicer v Ljubljani, Mariboru in Kranju. Delo, ki je izšlo leta 1658 v Nürnbergu, je zasnovano kot šolska enciklopedija, ki v kratkih oštevilčenih odstavkih predstavi osnovne pojme tako s področja naravoslovja kot družboslovja in je prvotno izšlo v latinskem in nemškem jeziku, pozneje pa je bilo prevedeno še v več drugih evropskih jezikov. Čebele so omenjene v razdelku 24, nekoliko več podatkov pa je v razdelku 47 z naslovom *Kunšt med delati*, ki obsega 13 vrstic. Vsebino odlomka lahko v grobem povzamemo v treh točkah, in sicer: 1. roju se prepreči pobeg z ropotom; 2. novovseljeni roj gradi šestkotne voščene celice, v katere prinaša medičino; 3. vosek se pridobiva s kuhanjem satovja.

Hipolit je bil pri prevajanju tako široko zastavljenega dela med drugim tudi pred izzivom iskanja in oblikovanja primernih strokovnih izrazov za številna strokovna področja. Za področje čebelarstva lahko ugotovimo, da je uporabil že uveljavljene čebelarske izraze, ki so bili prvič zapisani že v dobi reformacije v 16. stoletju in so ostali nespremenjeni vse do danes, npr. *med*, čebela, roj, vosek, satovje. Poleg teh pa v tem kratkem odlomku najdemo tudi takšne, ki so se kasneje z razvojem spremenili ali pa tudi povsem umaknili iz rabe. Med slednje lahko uvrstimo izraza *kralič* in *mačica* (slika 1), ki označujeta matico, in zvezo *rožni žonft* (slika 2), s katero avtor označuje medičino. Zveza *rožni žonft* je v čebelarskem pomenu izpričana že v *Kastelec-Vorenčevem slovarju*, medtem ko je izraza *kralič* in *mačica* v čebelarskem pomenu verjetno prvi zapisal prav Hipolit. Podobno je tudi izraz *celica* (Slika 2) v tem delu verjetno prvič naveden v čebelarskem pomenu, ki označuje osnovni gradnik sata, v katerem se razvija zalega in čebele skladiščijo med in cvetni prah. Pred tem je namreč *celica* v slovenščini izpričana le v pomenu 'majhna sobica', ki ga najdemo npr. v *Slovarju jezika Janeza Svetokriškega*.

8.–13. vrstica najstarejšega čebelarskega besedila v slovenskem jeziku (47. poglavje dela *Svet v slikah*, v digitalni različici na str. 1096). Vir: dLib

1.–7. vrstica najstarejšega čebelarskega besedila v slovenskem jeziku (47. poglavje dela *Svet v slikah*, v digitalni različici na str. 1095). Vir: dLib

Čeprav gre za kratko besedilo, je pomembno tudi z vidika čebelarskega izrazja, saj so v njem prvič zapisani nekateri čebelarski izrazi in tako predstavlja dragocen dokument za raziskave osnovnega čebelarskega izrazja v obdobju pred Glavarjem in Goličnikom.

Za konec še to. Ker smo že v zvezi s Komenskim omenjali poimenovanja ulic pri nas, naj dodamo, da v Sloveniji (še) ni po Hipolitu poimenovana nobena ulica, trg ali cesta. Glede na pomen njegovega dela, ki je torej segalo tudi na področje čebelarstva, bi si to gotovo zaslužil. ●

Viri:

Hipolit Novomeški (1711–1712): *Dictionarium trilingue ex tribus nobilissimis Europae linguis compositum in anteriori parte latino-germanico-sclavonicum in posteriori parte germanico-sclavonico-latinum*. Vir: dLib: <<http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-UZIRC8O2>>

Snoj, M. (2006): *Slovar jezika Janeza Svetokriškega*. Ljubljana: Založba ZRC ZRC SAZU. <<http://www.fran.si/139/slovar-jezika-janeza-svetokriškega>>

Stabej, J. (1997): *Slovensko–latinski slovar po Matija Kastelec – Gregor Vorenc* DICTIONARIUM LATINO–CARNIOLICVM (1680–1710). Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

Stanonik, M. (1993): Čebela – žlahtna spremljevalka slovenske kulture. *Slovenski čebelar*, 95/9, str. 239–244.

Regijski posveti v letu 2023

Letos bodo regijski posveti izvedeni na posameznih lokacijah, ki so navedene spodaj. Pred začetkom vsakega regijskega posveta bo potekala predstavitev projekta promocije shem kakovosti medu. Bodite pozorni na datume in ure, kajti letos smo se odločili za malo drugačen režim.

Datumi, ure in kraji letošnjih regijskih posvetov:

1. **Ljubljanska in zasavska ČD** – četrtek, **9. novembra** 2023, ob **16.00**, Čebelarski center Slovenije, Brdo.
2. **Celjska ČD** – petek, **10. novembra** 2023, ob **16.00**. Dvorana Aninenga doma, Trg 5, 331 Prebold.
3. **Podravska ČD – ZČD Ptuj** – petek, **10. novembra** 2023, ob **19.00**, sindikalna stavba, Čučkova 1, Ptuj.
4. **Podravska ČD (ČZD Maribor)** – sobota, **11. novembra** 2023, ob **09.00**, Pohorska vila, Pivola 8, Hoče.
5. **Pomurska ČD** – sobota, **11. novembra** 2023, ob **13.00**, prostori Društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije, Noršinska ulica 14, Murska Sobota.
6. **Koroška ČD** – sobota, **11. novembra** 2023 ob **17.00**, sejna soba, Meža 10, Dravograd;
7. **Posavska ČD** – petek, **17. novembra** 2023 ob **16.00**, stavba KS Leskovec, Ulica 11. novembra 24, Leskovec pri Krškem.
8. **Dolenjska in belokranjska ČD** – petek, **17. novembra** 2023, ob **19.00**, Grm Novo mesto - Center biotehnike in turizma, Sevno 13, Novo mesto.
9. **Primorska ČD** – četrtek, **23. novembra** 2023, ob **16.00**, KS Solkan, Trg Jožeta Srebrniča 7, Solkan.
10. **ČD notranjskega in obalno-kraškega območja** – četrtek, **23. novembra** 2023, ob **19.00**, OŠ Dekani, Dekani 32, Dekani.
11. **Gorenjska ČD** – četrtek, **30. novembra** 2023, ob **16.00**, Čebelarski center Gorenjske (ČRIC), Rožna dolina 50 a, Lesce.

Leto 2024 je tudi volilno leto, zato bodo na vseh lokacijah izvedene delne volitve za člane upravnega odbora.

Prosimo vas, da vsa odprta vprašanja/pobude, ki bi jih želeli obravnavati na regijskem posvetu, pošljete tri dni pred predvidenim regijskim posvetom na e-naslov barbara.dimc@czs.si, da se bomo lahko do njih opredelili in se na njih pripravili.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Pomagali bomo s čebeljimi družinami!

Upravni odbor Čebelarske zveze Slovenije se je na zadnji seji seznanil s prijavljenimi škodami čebelarjev zaradi poplav. Prizadetih je približno 50 čebelarjev. UO je sklenil, da bomo čebelarji skušali prizadetim pomagati z novimi čebeljimi družinami, upamo pa, da bo država pomagala pri odpravi posledic druge škode.

Glede na prijave je bilo uničenih približno 800 čebeljih družin. Čebelje družine bomo prizadetim razdelili spomladi s pomočjo čebelarških društev na prizadetih območjih. Čebelarji, ki ste pripravljeni spomladi podariti čebelje družine v ta namen, to sporočite v tajništvo ČZS na e-naslov: ines.zunic@czs.si.

Že vnaprej hvala!

Čebelarska zveza Slovenije

Strokovni posvet o ekološkem čebelarjenju

Čebelarska zveza Slovenije, JSSČ, bo v četrtek, 26. oktobra 2023, ob 16. uri v Čebelarskem centru Slovenije na Brdu pri Lukovici organizirala strokovni posvet o ekološkem čebelarjenju.

Na posvetu bosta sodelovala:

Mitja Zupančič, svetovalec specialist za področje ekološkega kmetovanja, s temo Zahteve in prednosti ekološkega čebelarjenja, in

Vlado Auguštin, svetovalec specialist za tehnologijo pri JSSČ, s temo Prehod z alternativnega na ekološko čebelarjenje s poudarkom na kakovosti voska.

Lepo vabljeni!

Vlado Auguštin, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja

Čebelarstvo v Sloveniji, način življenja!

Nagovor predsednika Boštjana Noča na slavnostni akademiji Čebelarstva Slovenije

Ko praznujemo je čas, ko se oziramo nazaj, se spominjamo ... in pokažemo spoštovanje do naših predhodnikov in smo ponosni na ustvarjeno v zadnjih 150 letih

Letos mineva 250 let od smrti Antona Janše

Prav je, da se najprej spomnimo našega vele čebelarja. Letos mineva 250 let od smrti Antona Janše. Začetnik sodobnega čebelarstva je bil pred več kot 250 leti imenovan za prvega učitelja čebelarstva na dvoru Marije Terezije, imel je čebelarsko šolo in vsi so morali slediti njegovim naukom. V spomin nanj in v znak spoštovanja 20. maja, na njegov rojstni dan, praznujemo svetovni dan čebel. V Občini Žirovnica, v njegovi rojstni vasi na Breznici, je na ogled kopija njegovega čebelnjaka, na Dunaju v parku Augarten je spominska plošča, od leta 2019 tudi v slovenskem jeziku. V znak spoštovanja in predvsem z željo, kot jo je imel on, po prenosu znanja, Čebelarstva Slovenije odpira vrata šole Antona Janše. Želimo si visoko strokovno mednarodno šolo, z največjimi strokovnjaki s celega sveta.

2003 je bila Apimondia v Sloveniji

Mineva 20 let od Apimondie 2003 v Ljubljani. Prepričan sem, da je za slovensko čebelarstvo Apimondia 2003 pomenila zgodovinski trenutek. Brez Apimondie 2003 se skoraj zagotovo ne bi dogradil Čebelarski center na Brdu pri Lukovici, brez nje tudi ne bi bilo razvoja čebelarskega turizma, ne bi bilo prepoznavnosti slovenskega čebelarstva v svetu ... Slovenski čebelarji smo takrat dokazali, da je naša stanovska pripadnost vzgled celemu svetu, gostoljubja ob sprejemu čebelarjev ne more pozabiti nihče od udeležencev. Apimondia 2003 še danes v svetu velja za vzor in vzgled, zato hvala tedanji vodstveni ekipi in vsem čebelarskim društvom, organizacijam ter številnim posameznikom za nepozaben sprejem tujih gostov.

Letos praznujemo 150 let od začetka organiziranega čebelarstva v Sloveniji in lahko s ponosom rečemo: »Slovensko je biti čebelar!«

Čebelarstvo je dejavnost, ki ima v Sloveniji dolgoletno tradicijo. Čebelarstvo je v zapisih omenjeno že v Valvasorjevih časih in je bilo na Kranjskem zelo razvito in tudi napredno. Tudi številni veliki ljudje slovenskega čebelarstva iz bližnje in daljne zgodovine to dokazujejo. Osemnajsto stoletje zaznamuje ustanovitev prvega čebelarskega društva. 14. aprila 1781 so se organizatorji zbrali v cerkveni hiši na Rodinah (pri Žirovnici) in ustanovili Čebelarsko bratovščino. To je bilo prvo slovensko čebelarsko društvo, ki je imelo svoj sedež, svoje vodstvo, popisane člane (397 članov), pobrano članarino in svoja pravila. Bratovščino pa so kmalu razpustili z državnim odlokom. Danes se bomo ozrli na zadnjih 150 let. Na območju Republike Slovenije deluje več kot 210 čebelarskih združenj, ki so povezana v Čebelarsko zvezo Slovenije. Ta tako prostovoljno združuje skoraj 8000 čebelarjev, kar je velika večina čebelarjev. Lahko rečemo, da v Sloveniji za čebele in z njimi živi več kot 10.000 družin. Za začetek organiziranega čebelarstva štejemo leto 1873. Ustanovni občni zbor Kranjskega čebelarskega društva je bil dne 30. julija 1873. Leta 1875 se je društvo preimenovalo v Slovensko društvo za umno čebelarstvo. Ustanovni občni zbor Slovenskega osrednjega čebelarskega društva za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko s sedežem v Ljubljani je bil 24. januarja 1898 v pisarni Kmetijske družbe. Društvo je takoj pričelo izdajati svoje glasilo Slovenski čebelar, ki izhaja še danes. V zadnjih 150 letih so v čebelarstvu delovali številni, in prav vsak od njih je zaslužen za obstoj in razvoj slovenskega čebelarstva, za kar smo jim v sedanjem rodu čebelarjev izjemno hvaležni.

Odras 150 let dela slovenskih čebelarjev je marsikaj in lahko smo ponosni:

- na več kot 215 čebelarskih društev in zvez;
- da je Slovenija domovina kranjske čebele;
- da je leta 1879 je dr. August Pollman kranjsko čebelo vpisal v sistematiko medonosnih čebel, vzorce je poslal Emil Rothschild iz Podsmreke pri Višnji Gori;
- na začetke rodovniške vzreje matic leta 1932 v Kamniški Bistrici;
- na revijo Slovenski čebelar, ki izhaja od leta 1898 in je najstarejša strokovna periodična revija v Sloveniji;
- na velike može slovenskega čebelarstva: Antona Janšo, Petra Pavla Glavarja, Janeza Antona Scopolija, Antona Žnidaršiča in mnoge druge;

- na Čebelarški center Slovenije in na vse tiste, ki so začeli z gradnjo centra leta 1974 in na vse tiste, ki so poskrbeli, da je bil leta 2003 dograjen;
- na svoj AŽ-panj, ki ga uporablja skoraj 90 % slovenskih čebelarjev;
- na slovenske čebelnjake in register starih čebelnjakov;
- na 20. maj, ki ga je na predlog ČZS in države Slovenije OZN razglasila za svetovni dan čebel;
- na uvrstitev slovenskega čebelarstva na seznam nesnovne kulturne dediščine Unesca;
- na zastavo svetovni dan čebel, ki jo uporabljajo tudi druge države po celem svetu;
- na mednarodno nagrado ZLATA ČEBELA, ki jo država Slovenija že podeljuje in je najvišje čebelarstvo priznanje na svetu – na predlog ČZS;
- na slovenski čebelarški praznik, ki ga praznujemo že od leta 2003;
- na slavnostne čebelarске obleke;
- na prapore in praporščake;
- na svojo čebelarstvo himno;
- na medeno kraljico Slovenije;
- na panjske končnice, lectova srca, dražgoške kruhke, medenjake, ...;
- na začetke sodobne apiterapije v svetu, ki jo je začel dr. Filip Terč v Mariboru;
- na organizacijo svetovnih kongresov Apimondia 2003 in Apimedica & Apiquality 2010;
- na organizacijo mednarodnega tekmovanja IMYB leta 2023 v Ivančni Gorici
- da že več kot 40 let organiziramo čebelarški sejem ApiSlovenija;
- da smo redno del kmetijsko-živilskega sejma Agra v Gornji Radgoni;
- da imamo podpredsednika svetovne čebelarске organizacije Apimondia, dr. Petra Kozmusa;
- da imamo koordinatorico delovne skupine za apiturizem v Apimondii, Tanjo Arih;
- da imamo pevski zbor ČZS in vsako leto organiziramo Festival čebelarških pesmi;
- da imamo Galerijo Sivka in čebelarstvo likovno sekcijo;
- na Čebelarški muzej v Radovljici, ki deluje že od leta 1959;
- da imamo več kot 40 certificiranih čebelarških turizmov z eno, dvema ali tremi čebelicami. V letu 2023 le to nadgrajujemo z certifikacijo »Top bee« čebelarških turizmov in začenjamo certificiranje tudi izven naših meja;
- da imamo licencirane profesionalne čebelarске vodnike;
- da imamo enkrat letno dan sajenja medovitih rastlin;
- da vsako leto razglasimo čebelam najprijaznejšo občino;
- da na našo pobudo veliko občin ob rojstvu otrok staršem podari medovito drevo;
- da smo izdelali edinstven model 3D-kranjice v velikosti enega metra z 90-odstotno podobnostjo pravi kranjski čebeli;
- na promocijsko-izobraževalni paviljon Čebelji svet;
- na inovativno predstavitev čebelarstva s pomočjo VR-tehnologije;
- na predajo čebelnjakov skupaj z državo papežu, OZN in več kot 30 državam po svetu;
- na Medex in Čebelarstvo Božnar, ki sta utrla pot na trgovske police doma in v tujini čebeljim pridelkom, apiterepevstskim pripravkom, medu in čebeljim pridelkom v darilnih embalažah ...

Naše večinoma brezplačne strokovne službe:

- Javna svetovalna služba v čebelarstvu z mrežo terenskih svetovalcev;
- najstarejša opazovalno-napovedovalna služba medenja z mrežo terenskih opazovalcev, kateri začetki delovanja segajo že v leto 1907 in ima trenutno v sistemu skoraj 200 opazovalnih postaj z elektronskimi tehtnicami po vsej Sloveniji;
- specialisti veterinarji za zdravstveno varstvo čebel;
- Druga priznana rejska organizacija Kmetijski inštitut Slovenije, ki skrbi za strokovne naloge rejskega programa kranjske čebele;
- Biotehnična fakulteta za področje kakovosti in varnosti čebeljih pridelkov ter ocenjevanj medu.

Skrbimo za ohranjanje kranjske čebele:

- v Sloveniji je dovoljeno gojiti samo kranjsko čebelo, kar je svetovna posebnost, ki smo jo izposlovali pri vstopu v EU;
- izvajamo rejski program za kranjsko čebelo;
- imamo rodovniško plemenilno postajo za kranjsko čebelo in več kot 30 vzrejevalcev gospodarskih matic pod nadzorom Kmetijskega inštituta Slovenije;
- borimo se proti sistemsko škodljivim fitofarmaceutskim sredstvom za čebele in ponosni smo na skupni uspeh z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS, ko smo prvi v EU prepovedali neonicotinoide;
- kranjski čebeli je posvečena Hiša kranjske čebele v Višnji Gori.

Skrbimo za varnost, kakovost in promocijo čebeljih pridelkov:

- imamo svoj laboratorij za interno kontrolo čebeljih pridelkov;
- vzpostavili smo smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu;
- imamo preizkuševalce medu, izšolane po 50-urnem programu Biotehniške fakultete;
- imamo narejeno karakterizacijo čebeljih pridelkov, pridelanih v Sloveniji, in sicer za med, cvetni prah, matični mleček, propolis in čebelji strup;
- v vrtce in šole smo uvedli medeni zajtrk;
- smo pobudniki tradicionalnega slovenskega zajtrka in predlagatelj dneva slovenske hrane;
- že leta 1999 je ČZS uvedla kolektivno blagovno znamko za slovenski med
- imamo tri evropske zaščitene medove – Slovenski med, Kraški med in Kočevski gozdni med;
- imamo shemo kakovosti Ekološki med;
- imamo svoj kozarec za med in druge čebelje pridelke v petih različnih velikostih v katere polni več kot 80 % slovenskih čebelarjev;
- več kot 80 % čebeljih pridelkov prodamo direktno v roke končnemu potrošniku;
- imamo številna ocenjevanja medu in medenih pijač;
- imamo lastno steklenico za medene pijače;
- imamo edinstveno penečo medico
- organiziramo različne promocijske aktivnosti, kot so: festival medu, pijemo kavo in čaj z medom, dan medu v kulinariki, dan shem kakovosti, dan medenih pijač, degustacije čebeljih pridelkov ...

Naše izobraževalne dejavnosti:

- specialna strokovna čebelarstva knjižnica na ČZS;
- izdaja slovenskih čebelarstvih strokovnih knjig in prevodi tujih knjig v slovenski jezik;
- strokovni čebelarstveni filmi;
- slovensko-angleški terminološki slovar;
- brezplačna usposabljanja in izobraževanja čebelarjev – več kot 100 letno na različnih lokacijah po vsej Sloveniji;
- seminarska specifična usposabljanja;
- praktična usposabljanja na 15 regijskih učnih čebelnjakih;
- skoraj 200 čebelarstvih krožkov s čebelarstvi mentorji po šolah z enotnim 40-urnim učnim programom;
- večina osnovnih šol ima učne čebelnjake, v zadnjih desetih letih smo jih postavili skoraj 50;
- več kot 40 let organiziramo državna tekmovanja mladih čebelarjev;
- izbirni predmet čebelarstvo na osnovnih šolah;
- nacionalna poklicna kvalifikacija čebelar/čebelarica;
- nacionalna poklicna kvalifikacija apiterapevt/apiterapevtka;
- poklic čebelarstveni mojster;
- vsako leto izvedemo brezplačni 40-urni tečaj za 300 čebelarjev začetnikov;
- v Sloveniji deluje Slovenska čebelarstva akademija.

Pomagamo ranljivim skupinam:

- postavili smo prvi učni čebelnjak na svetu, prilagojen za samostojno čebelarjenje invalidov na invalidskih vozičkih;
- izdali smo poseben priročnik za čebelarjenje invalidov;
- izvajamo krožke v varstveno-delovnih centrih;
- izdali smo čebelarstveni učbenik v pisavi, prilagojeni ljudem z motnjami v razvoju;
- vzpostavili smo čebelarstvo učno pot, prilagojeno za samostojen ogled slepih in slabovidnih;
- za slepe smo izdali predstavitev čebelarstva v brajlici.

Želimo si in že delamo na tem:

- da EU sprejme našo pobudo za enotno označevanje medu po vsej Evropi z točno navedbo države porekla;
- da začne delovati mednarodna čebelarstva šola Antona Janše;
- da ustanovimo evropsko čebelarstvo zvezo, ki bo v Bruslju zastopala interese evropskega čebelarstva;
- da država prepozna pomen opravevalnega servisa čebel v Sloveniji in da slovenskim čebelarjem vsaj 3 % tega povrne v okviru enotne sistemske pomoči kot nadomestilo za opravevalni servis vsake čebelje družine;
- že smo v fazi izgradnje najsodobnejšega slovenskega apiterapevtskega centra dr. Terč v Mariboru ter
- že načrtujemo projekta Naš AŽ-panj v Ilirski Bistrici in »čebelarstvi« glamping ob čebelarstvu centru na Lukovici.

- V letu 2023 je generalni pokrovitelj ČZS postala Nova Ljubljanska banka, ki nam je omogočila organizacijo svetovnega tekmovanja mladih čebelarjev in je generalni pokrovitelj slavnostne akademije ČZS.
- Ponosni smo na sodelovanje; s podjetjem Hofer pri projektu Skrbimo za medeno prihodnost, s Prvo zavarovalnico smo postavili že 16 učnih čebelnjakov, s podjetjem Bauhaus zasadili več kot 50.000 medovitih rastlin, s pomočjo SID banke postavili učni čebelnjak v Višnji Gori in Plečnikov čebelnjak v Ljubljani ...

Veseli nas in zahvaljujemo se:

- enotni podpori vse politike slovenskemu čebelarstvu tako doma kot v tujini;
- stoodstotni podpori lokalnih skupnosti čebelarjem;
- enotni podpori vseh šol in vrtcev pri tradicionalnem slovenskem zajtrku in vključevanju čebelarskih krožkov v šole;
- Slovenkam in Slovencem, ki spoštujejo ter cenijo slovenske čebelarje in zaupajo čebeljim pridelkom, pridelanim v Sloveniji.
- Posebna hvaležnost gre vsem medijem, ki vsa leta spremljajo slovensko čebelarstvo in ga po svojih mrežah prenašajo ljudem.

Slovenski čebelarji moramo biti in smo hvaležni številnim generacijam slovenskih čebelarjev, ki so vsak na svojem področju zelo uspešno razvijale slovensko čebelarstvo. Nikoli ne bomo povsem zadovoljni, slovenski čebelarji želimo več in bolje, in ravno to je gonilo razvoja in napredka čebelarstva skozi čas. Zgodovina nas uči in nas je naučila, da lahko to dosežemo edino enotni, povezani v čebelarska društva in Čebelarsko zvezo Slovenije.

Za konec lahko s ponosom rečem, da je v Sloveniji čebelarstvo način življenja, pomemben del narodne identitete, del naše bogate kulture. V Sloveniji je biti čebelar spoštovano in vsak dan lahko s ponosom rečemo, kjer koli in kadar koli: »SEM SLOVENSKI ČEBELAR!«

In konec koncev: »Če bi bil jaz čebela, bi si želel živeti v Sloveniji!«

Boštjan Noč, predsednik
Čebelarska zveza Slovenije

Iščemo čebelam najprijaznejšo občino v letu 2023

Čebelarska zveza Slovenije, JSSČ, išče čebelam najprijaznejšo občino v letu 2023. Namen natečaja je izboljšanje delovanja med lokalnimi skupnostmi in čebelarskimi društvi. Projekt, ki traja že vrsto let, je prinesel naziv čebelam najprijaznejša občina že številnim občinam, ki so sodelovale na razpisu. V Sloveniji je povezanost med lokalnimi skupnostmi in čebelarstvom zelo velika, kajti v skoraj vseh lokalnih skupnostih delujejo tudi čebelarska društva. Skupna skrb za ustvarjanje primerne okolja pomeni še več kot le ohranitev čebel in oprasovalcev, je v prvi vrsti odgovornost vseh nas, da ohranimo naravo za nas in naše prihodnje rodove. Slovenske občine smo že vljudno povabili k sodelovanju. Prijave na izpolnjenem obrazcu, kjer občina navede vse dejavnosti, ki jih **izvaja v korist ohranjanja čebel in drugih oprasovalcev ter čebelarstva v letu 2023**, sprejemamo na naslov ČZS, Brdo 8 pri Lukovici, 1225 Lukovica ali po elektronski pošti: mojca.pibernik@czs.si, **najkasneje do 31.10.2023**. Po zaključku prejema prijav bo strokovna komisija v ožji izbor izbrala tri slovenske občine, ki se bodo potegovala za naziv čebelam najprijaznejša občina v letu 2023. **Predsednike čebelarskih društev vabimo, da spodbudite občine, da se prijavijo na razpis.** V primeru dodatnih vprašanj se lahko obrnete na Mojco Pibernik (e-naslov: mojca.pibernik@czs.si, mobilna številka: 040 436 518, tel. št.: 01 729 61 28). Skupaj bomo prispevali k povečanju prepoznavnosti občin, ki se zavedajo pomena ohranjanja čebel in drugih oprasovalcev. Veselimo se vašega sodelovanja.

Mojca Pibernik, svetovalka specialistka za ekonomiko čebelarjenja

ODGOVORNA ENERGIJA

- Proizvajalec in dobavitelj nizkoogljene energije za zanesljivo oskrbo odjemalcev
- Vodilni investitor in razvijalec jedrske tehnologije v Sloveniji
- Promotor in investitor v obnovljive vire energije in napredne energetske storitve

gen-energija.si

Priprava načrta za čebelarska usposabljanja v letu 2024

ČZS želi pri čebelarskih društvih in območnih čebelarskih zvezah preveriti potrebo po izvedbi čebelarskih usposabljanj in svetovanj v organizaciji njenih svetovalcev specialistov s področja varne hrane, tehnologije in ekonomike čebelarjenja in v okviru podintervencije »Usposabljanje v čebelarstvu«. Usposabljanja in svetovanja iz programov JSSČ, PRO in ONS za leto 2024 pa bodo po načelu enakomerne zastopanosti območij potekala po vsej Sloveniji. Povratna informacija s terena bo organizatorjem v pomoč pri oblikovanju načrta usposabljanj.

Zato vas prosimo, da svoje potrebe najpozneje do 15. novembra 2023 sporočite g. Borisu Potočniku na e-naslov: boris.potocnik@czs.si ali po pošti na naslov ČZS.

1. Izobraževanja in usposabljanja svetovalcev specialistov v letu 2024:

Tehnologija čebelarjenja

Tehnologija pridobivanja čebeljega strupa

Apitehnični ukrepi

Delavnica za uporabo spletnih aplikacij za vnos in registracijo stojišč – SIRIS, GERK za upravljavce pašnih redov

Tehnologija čebelarjenja z različnimi vrstami listovnih panjev

Pridelava in predelava voska

Dobra čebelarska praksa

Ekonomika čebelarjenja

Izdelava razvojnih načrtov

Možnosti pridobivanja in črpanja nepovratnih sredstev

Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarska zakonodaja s področja prodaje in trženja

Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov

Izračun lastne cene

Varna hrana

Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV

Označevanje in tehnologija pridelave medu

Označevanje in tehnologija pridelave cvetnega prahu

Označevanje in tehnologija pridelave propolisa

PRO in ONS

Čebelje paše v Sloveniji

Vzreja matic in ohranjanje kranjske čebele

2. Za usposabljanja v čebelarstvu v programskem letu 2024 so na razpolago teme usposabljanj v naslednjih vsebinskih sklopih:

Biologija in oskrba čebeljih družin

Oskrba čebel čez leto po načelih dobre čebelarske prakse

Oskrba čebel čez leto po načelih dobre čebelarske prakse – delavnica

Izbrana poglavja biologije čebel

Oskrba čebeljih družin čez leto v nakladnih panjih

Oskrba čebeljih družin za uspešno prezimovanje

Vzreja matic

Vzreja čebeljih matic

Vzreja čebeljih matic – delavnica

Čebelje paše

Prepoznavanje medovitih rastlin

Gozdne paše

Sadjarstvo in čebelarstvo

Terenski ogledi medonosnih rastlin in povzročiteljev gozdnega medenja

Podjetništvo in trženje

Čebelarški turizem

Medena kulinarika – delavnica

Apiterapija

Zgodovina čebelarstva

3. Razpis za izvedbo tečajev za čebelarje začetnike v programskem letu 2024

ČZS razpisuje možnost organizacije tečajev za čebelarje začetnike, ki bodo potekali v letu 2024 (teorija in praksa). **Območne čebelarske zveze oz. čebelarska društva naj vlogo za izvedbo tečaja pošljejo najpozneje do 15. novembra 2023 g. Borisu Potočniku na e-naslov: boris.potocnik@czs.si ali po pošti na naslov ČZS.** Vloga mora vsebovati podatke o predvidenem kraju izvedbe tečaja in podatke za stik s čebelarskim društvom. V njej lahko navedete morebitne izvajalce učnega načrta tečaja v svojem okolju. Zaradi omejenih zmožnosti bo potrjen največ en tečaj na volilni okoliš ČZS. Območne zveze in društva prosimo, da se glede določitve lokacije tečaja v posameznem volilnem okolišu dogovorijo med seboj. **Upoštevajte tudi regijske učne čebelnjake, v katerih se mora naslednje leto izvajati praksa.**

Seznam učnih čebelnjakov najdete na spletni strani ČZS pod rubriko *Za čebelarje – Regijski učni čebelnjaki*.

Po koncu razpisa, ko bo znan dokončen razpored tečajev v letu 2024, bo v *Slovenskem čebelarju* in na spletni strani ČZS objavljen razpis za zbiranje prijav zainteresiranih kandidatov za tečaje.

Čebelarska zveza Slovenije

Mednarodni simpozij Dan apiterapije

V soboto, **28. oktobra 2023**, vas vabimo na simpozij Dan apiterapije, ki bo potekal na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede, Pivola 10, 2311 Hoče. Dan apiterapije organizira Javna svetovalna služba v čebelarstvu, Čebelarska zveza Slovenije, v sodelovanju s Čebelarsko zvezo društev Štajerske.

Program

7.30–8.30: Sprejem udeležencev, informacije o izobraževanju apiterapevtov in nacionalni poklicni kvalifikaciji apiterapevt/apiterapevtka

8.30–8.45: Uvodni pozdrav

8.45–9.15: *Protimikrobna učinkovitost in obstojnost čebeljih pridelkov*, prof. dr. Sonja Smole Možina

9.15–9.45: *Izgorelost – kako lahko pomagamo apiterapevti?*, Ivo Bider

9.45–10.15: *Uporaba čebeljega strupa, priprava raztopine in predstavitev seta za aplikacijo s praktičnim preizkusom*, Nika Pengal, Matjaž Pogačnik

Odmor

10.45–11.15: *Voščena vešča – prijatelj ali sovražnik? »Wax moth – friend or foe?«*, dr. Jana Irsáková

11.15–11.45: *Predstavitev ekološkega čebelarstva in apiterapevtskega središča Evin gaj*, Jože Cemič

11.45–12.15: *Frekvence čebel in apiterapija*, Jan Prodan

12.15–12.45: Podelitev certifikatov in zaključni nagovor

Vstop na dogodek je prost. Vljudno vabljeni.

Urška Ratajc,
svetovalka JSSČ za področje varne hrane

Urniki usposabljanj v oktobru 2023

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Pridržujemo si pravico, da iz objektivnih razlogov urnik naknadno spremenimo. Redno spremljajte posodobitve urnika usposabljanj na spletni strani ČZS.

Sklep komisije UO ČZS za izobraževanje o minimalni udeležbi na predavanju

Organizator izobraževanja (čebelarstvo društvo, območna zveza) je ob potrditvi in uskladitvi predavanja dolžan z zbiranjem prijav vnaprej zagotoviti čim boljšo udeležbo na predavanju izmed svojih članov, sosednjih društev itd. Minimalna udeležba je najmanj 15 oseb. Če minimalna udeležba ni zagotovljena, mora o tem vsaj tri dni pred predavanjem obvestiti predavatelja, sicer se bo organizatorju zaračunal potni strošek predavatelja.

Naslov	Lokacija	Datum	Ura	Izvajalec	Kontakt
Označevanje in tehnologija pridelave cvetnega prahu	KZ Šaleška dolina Metleče 7, 3325 Šoštanj	9. 10. 2023	16.00	Aljaž Debelak	g. Gavez, 040 648 719
Pridelava in predelava voska	Dom čebelarjev ČD Ribnica	9. 10. 2023	18.00	Vlado Auguštin	g. Škulj, 041 368 115
Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Dom čebelarjev Brode, Brode 37, 4220 Škofja Loka	11. 10. 2023	17.00	Tina Žerovnik	g. Demšar, 041 482 982
Vzreja matic in ohranjanje kranjske čebele	Društveni čebelarški dom in Društveni čebelnjak, Čagona 70a, Cerkevjak	12. 10. 2023	17.00	dr. Peter Kozmus	g. Anžel, 031 559 039
Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	OŠ Dekani, Dekani 32, Dekani	16. 10. 2023	16.00	Mojca Pibernik	g. Babič 030 604 036
Pridelava in predelava voska	Zadružni dom Dobrunje	18. 10. 2023	18.00	Vlado Auguštin	g. Svete, 051 726 909
Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Izobraževalni center Slovenskih goric, Trg osvoboditve 7, 2230 Lenart v Slov. goricah	18. 10. 2023	19.00	Urška Ratajč	g. Žižek, 041 729 319
Možnosti pridobivanja in črpanja nepovratnih sredstev	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	19. 10. 2023	16.00	Tina Žerovnik	ga. Kovačevič 01 729 61 24
Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Čebelarški center Laško, Mestna ulica 16, 3270 Laško	23. 10. 2023	16.00	Aljaž Debelak	g. Šolar, 030 604 069
Apitehnični ukrepi	Čebelarški dom Grosuplje	25. 10. 2023	18.00	Vlado Auguštin	g. Brčon, 041 506 565

Usposabljanje apiterapevtk in apiterapevtov enajste generacije

Sprejemamo prijave za usposabljanje apiterapevtk in apiterapevtov, ki bo potekalo od 18. novembra 2023 do 26. oktobra 2024 v Mariboru. Pogoji za pristop k usposabljanju so končana srednja šola, znanje dela z računalnikom in, če nimate izkušenj v čebelarstvu, vsaj začetni tečaj čebelarstva, ki ga zagotovimo hkrati z usposabljanjem. Usposabljanje se bo izvajalo ob sobotah in nedeljah po urniku, ki je objavljen na spletni strani ČZS in ČZDŠ. Obsega 90 ur teoretičnega in 90 ur praktičnega usposabljanja v delavnicah. Prijavnice, ki jih izpolnite in pošljete na naš naslov (tajnistvo@czds.si), vam potrdimo in jih prejmete na svoj e-naslov takoj po evidenčni prijavi, kjer morajo biti navedeni podatki: priimek, ime, kraj stalnega bivališča, telefonska številka in elektronski naslov. Potrditev je po plačilu prvega obroka lastne udeležbe stroškov usposabljanja, ki ga lahko poravnate v treh obrokih: do konca oktobra, do konca januarja, do konca aprila. Število udeležencev je omejeno na 40, vrstni red je odvisen od tekoče številke potrditve. Za podrobnejše informacije smo vam na voljo tudi na telefonski številki tajništva: 040 199 992.

Predavatelj in predsednik SAS g. Vlado Pušnik
Strokovna ekskurzija tečajnikov apiterapije 2022/23

Čebelarstvo zveza društev Štajerske
Streliška cesta 150 | 2000 Maribor
E: zveza@czds.si | www.czds.si

90 let Čebelarkega društva Barje

V soboto, 18. marca 2023, je v domu Ribiške družine Barje potekal redni občni zbor ČD Barje s svečano proslavo ob 90-letnici društva. Dogodek se je začel s čebelarstvo himno v izvedbi Pevskega zbora Barje, pozdravom predsednika društva Aleša Süssingerja in minuto molka za preminule člane. Po izvolitvi delovnih organov OZ smo prisluhnili poročilom predsednika, blagajničarke, nadzornega odbora, častnega razsodišča in inventurne komisije ter obravnavali in sprejeli program dela 2023. Predsednik društva je predstavil novega člana, ki se je na kratko tudi sam predstavil. Čebelarji smo z navdušenjem izrekli dobrodoščilo novemu najmlajšemu članu, 14-letnemu čebelarju in učencu OŠ Oskarja Kovačiča v Ljubljani. Slavnostni dogodek so s svojo prisotnostjo in kratkim nagovorom obogatili tudi povabljeni gostje: podžupan Mestne občine Ljubljana Rok Žnidaršič, višja svetovalka I z Oddelka za varstvo okolja, Odseka za razvoj podeželja Mestne občine Ljubljana Maruška Markovčič, ki je tudi glavna *matica* Čebelje poti v Ljubljani, katere aktivni član je tudi ČD Barje, predsednik Čebelarkega društva Ljubljana Luka Omrčen, predsednik Čebelarkega društva Ig Rok Šteblaj, predsednik Čebelarkega društva Domžale Andrej Jus, podpredsednik ČD Ljubljana Moste Polje Ivan Oven in član UO ČD Tacen Vito Mlinarec.

Predsednik ČD Barje je predstavil izredno zanimiv zgodovinski oris društva od ustanovitve 1933 do danes, pri čemer je bilo prav pristrčno, ko so starejši člani društva na starih fotografijah prepoznali svoje dedke, tete, nekateri celo sebe v »nekaj številki manjši izvedbi«. Med najzanimivejšimi doslej nepoznanimi odkritji predstavitve je bilo zagotovo, da je bil v preteklosti med člani ČD Barje nihče drug kot sam nečak slavnega arhitekta Jožeta Plečnika Karel Matkovič, ki mu je stric Jože na vrtu v Trnovem postavil čebelnjak sredi tridesetih let, ko se je nečak vrnil v Ljubljano. Po zahvali predsednika jubilarantom je stekla slavnostna podelitev priznanj Antona Janše. Priznanja je podelil predsednik, prejemnike priznanj je predstavila in obrazložila Zmaga Gale.

Prejemniki priznanj Antona Janše III. stopnje so: Franc Goršič, Alojz Žagar, Ramiz Crnolić, Dominika Koritnik Trepel in Nina Ilič. Prejemniki priznanj Antona Janše II. stopnje so: Roman Lavriša, Janes Mauser, Ivan Jurečič, Gordana Vidić, Mihael Kušar in Milan Ovca.

Prejemnik plakete častnega člana (od leta 2020) je arhitekt Rok Žnidaršič, novi podžupan Mestne občine Ljubljana, ki je s svojim strokovnim in tudi fizičnim delom pripomogel k uresničitvi postavitve replike Plečnikovega čebelnjaka na Grajskem hribu, na planoti ob mogočni platani, ki so jo poimenovali Balkon na Barje. To poimenovanje je iz dveh razlogov: od čebelnjaka je lep pogled na Barje in čebelnjak je postavilo in z njim upravlja ČD Barje. Za to postavitve je predsednik društva lani prejel priznanje predsednika ČZS in v svojem nagovoru povedal, da ga posveča članom društva, ki so za postavitev opravili več kot 300 prostovoljnih ur dela. Svečanost je tudi med samim dogodkom in na koncu popestril nastop Pevskega zbora Barje, pred zaključnim govorom pa še recitacija Ivana Jurečiča z naslovom Moritat o lesu, v spomin na pokojnega preroditelja društva in predsednika Draga Razborška. V predverju je prostor okraševala razstava poslikanih panjev Romana Štrublja. Po svečanosti sta sledila odlična pogostitev in prijetno druženje.

V ČD Barje se s ponosom zavedamo, da smo med najbolj proaktivnimi društvi v Sloveniji, saj smo z društvenimi dejavnostmi vpeti v lastne projekte, izvedbo čebelarških krožkov ČZS, sodelovanje z Gimnazijo Jožeta Plečnika v Erasmus + in Čebeljo pot v Ljubljani, močni pa smo tudi v inovativnih programih apiturizma in apipedagogike. Vedno, ko je potrebno, suvereno stopimo skupaj kot čebelja družina, za kar se imamo zagotovo zahvaliti tudi odlično organiziranemu in navdušenja polnemu predsedniku društva Alešu Süssingerju. Bil je odličen dan. Lepo je biti članica čebelarkega društva tako aktivnih čebelarjev pod vodstvom predsednika, ki ima vizijo in odprte oči za potenciale članov. Hvala.

Naj medi!

Nina Ilič, čebelarka in apiterapevtka
Članica ČD Barje in podpredsednica ČD Kočevje

Zahvala iz Črne na Koroškem

Foto: Anej Germadnik Cole

Čebelnjak v zimi 2021

Ko se je plaz umiril in so se ljudje lahko vrnili v svoje domove, se je plaz lahko začel sanirati. Po skoraj tednu dni so se pri odstranjevanju plazu iz blata pojavili premočeni in polomljeni panje. Pojavljati so se začele tudi čebele. Žalostno je bilo gledati, kako iz žrel in razpok teče mulj, v kakšnem kotičku pa so še ždele vse mokre in umazane čebele. Čebelarji niso imeli srca, da bi jih pustili umreti. Prestaviti jih je bilo treba v nepoškodovane in suhe panje. Kje jih dobiti? Vendar je, ne glede na razdejanje, ki so ga poplave naredile, gospodu Rudiju Voglu iz ČZK uspelo organizirati pomoč. V Cirkulanah je gospa Darka Jurgec organizirala panje, občina je pomagala pri prevozu, panje so donirali tudi: Marjan Dimec iz ČD Mežica, čebelar Rutnik iz ČD Mislinja, čebelar Miran Kadiš iz ČD Dravograd. Veterinarka za naše področje, gospa Vida Lešnik, je uredila novo izdajo zdravil, pri naseljevanju novih panjev so pomagali čebelarji in predsednik ČD Črna. Vsem naštetim in vsem, ki niso posebej omenjeni, se Germadnikovi in vsi čebelarji iz Črne toplo in iskreno zahvaljujejo.

V tem času je bilo pri nas prizadetih veliko čebelarjev. Močno upamo, želimo in prosimo za pomoč prizadetim čebelarjem tudi iz državnih virov.

Za ČD Črna, Franc Aplinc

V ujmi po 3. avgustu so bile poleg ljudi nesrečne tudi čebele. V tem času, ko so jih začeli krmiti, so bile marsikje prepuščene same sebi. Čebelarji zaradi udrtih in poškodovanih cest niso mogli do njih. Ali pa še mnogo slabše, narasle vode so poplavljalje čebelnjake, jih odnašale, plazovi so jih podirali, panje s čebelami je odnašalo. Letos je Korošce poleg izredno slabega medenja prizadela še ta avgustovska katastrofa.

Čebelarju Ludviku Germadniku, prejšnjemu predsedniku Društva čebelarjev Črna na Koroškem in tudi prejemniku odličja A. J. I. stopnje je plaz porušil in malo pozneje z zemljino, ki je segala v hišo in do vrha cipres, popolnoma zasul čebelnjak s 36 naseljenimi panji. V njem so bili vsi potrebni prostori za točenje, orodje, dokumenti, zdravila, skratka vse, kar čebelar potrebuje za delo. Ljudi iz hiš tega območja je bilo treba evakuirati.

Čebelnjak pod zemljino plazu

Foto: Anej Germadnik Cole

Devetdeset let Friderika Sagmeistera, člana ČD Dravograd

V začetku meseca julija je visok življenjski jubilej praznoval naš član Friderik Sagmeister iz Trbonj pri Dravogradu.

Ob tej priložnosti smo ga člani društva obiskali na domu in stekla je beseda tako o aktualni čebelarški problematiki kot o časih, ki so g. Frideriku najbolj ostali v spominu.

Čebelariti je začel pred 69 leti, ko je kupil čebele v kranjiču. V naslednjih letih je čebele preselil v AŽ-panje, s katerimi čebelari še danes. Pred leti je imel 50 in tudi več družin, danes pa še vedno čebelari z 12 družinami, seveda s pomočjo družinskih članov, pa tudi prijateljev čebelarjev.

Našemu jubilanu smo ob slovesu zaželeli še veliko zdravih let in še mnogo prijetnih uric ob njegovih čebelicah.

Miran Kadiš, predsednik ČD Dravograd

Zapustili so nas

Vid Bajt 1948–2023

V 75. letu se je od nas poslovil prijatelj in čebelar z dušo in srcem Vid Bajt. V ČD Sovodenj se je včlanil leta 2016, že prej pa je z ženo Cvetko čebelaril od leta 2011. Ob hiši, med sadnim drevjem, si je postavil ličen čebelnjak, z 10 AŽ-panji. Skupaj sta hodila na občne zборе društva, predavanja in družabna srečanja. Bil je prijeten sogovornik, poln energije, dobrih misli in optimizma. Tak bo ostal v naših spominih. Velikokrat naj prežene tišino nad tvojim grobom brenčanje čebel, ki bodo priletele na cvet, prinesen tebi v spomin.

ČD Sovodenj

Ciril Budihna 1947–2023

V 76. letu nas je zapustil aktivni član ČD Šempeter pri Gorici, ki je opravljal kar osem let poverjenišvo za pasišča na območju KS Dornberk in Prvačina. Čebele je vzljubil v rani mladosti, v naše društvo pa se je včlanil leta 1979 in opravljal različne naloge v upravnem odboru društva. Spominjali se ga bomo kot

delovnega, odkritosrčnega in doslednega pri društvenih in čebelarskih opravilih.

ČD Šempeter

Leopold Samsa 1931–2022

Konec decembra 2022 nas je zapustil dolgoletni član ČD Pivka Leopold Samsa iz Stare Sušice. Leopolda je za svet čebel navdušil sovaščan Karlo Želodčev, čebele so tako postale in ostale njegova ljubezen več kot 50 let. Čebelaril je z do 30 čebeljimi družinami. Bil je tudi lovec in umen sadjar. Na občnih zborih čebelarskega društva se je vedno zavzemal za enoten pristop k zdravljenju čebel po navodilih stroke. Polde, hvala za vse, počivaj v miru.

ČD Pivka

Franc Udrih 1923–2023

S težkim srcem sporočamo žalostno novico, da nas je v začetku leta zapustil čebelar Udrih Franc – Jeričev Frence, ki je bil znan po svoji strasti do narave in skrbi za čebele. Franc je bil izkušen čebelar, ki je svoje življenje posvetil ohranjanju čebeljih družin in ozaveščanju ljudi o pomenu čebel za naš planet.

S svojim odhodom je pustil veliko praznino v čebelarski skupnosti in med vsemi, ki so ga poznali. Spomin nanj pa bo ostal živ v srcih tistih, ki so imeli privilegij sodelovati z njim ali se učiti od njega. Franc Udrih je zapustil trajen pečat v svetu čebelarstva in bo vedno ostal v našem spominu kot strasten čebelar, ki je skrbel za naravo in čebele.

ČD Šempeter
v Savinjski dolini

Rojnik Milenko 2023

Sporočamo žalostno vest, da nas je v 90. letu starosti zapustil naš dolgoletni član in čebelar gospod Milenko Rojnik iz Škofje vasi. Gospod Milenko je čebelaril z AŽ-panji od leta 1993 dalje. Člani čebelarskega društva Vojnik ga bomo ohranili v lepem spominu. Čebelarsko društvo Vojnik

Alojz Osterman 1926–2023

V častitljivem 97. letu nas je zapustil naš dolgoletni član Alojz Osterman. Ljubezen do čebel je bila njegovo življenjsko vodilo, bogate čebelarske izkušnje je z veseljem delil s čebelarji. Zvesto in neutrudno je

deloval v društvu, opravljal različne naloge, za kar je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje, ob 110-letnici društva plaketo Frana Lakmayerja, ob 90. rojstnem dnevu pa mu je ČZG podarila miniaturni čebelnjak Antona Janše. Spominjali se ga bomo s hvaležnostjo in spoštovanjem.

Čebelarsko društvo Fran
Lakmayer Preddvor

Franc Žvikart 1934–2023

Na prvi pomladni dan se je za vedno poslovil naš član Franc, eden redkih čebelarjev, katerega tudi osnovni poklic je bil ČEBELAR. Svoje znanje je uspešno prenašal na mlajšo in starejšo generacijo sedanjih čebelarjev. Bil je dolgoletni predsednik čebelarskega društva Slovenske Konjice, soustanovitelj in predsednik Čebelarske zveze Slovenske Konjice, prejemnik priznanj Antona Janše III., II. in I. stopnje stopnje. Kot član društva je bil prisoten v raznih odborih. Prejel je tudi priznanje župana Občine Slovenske Konjice za delo in prispevek družinskega čebelarstva pri turistični ponudbi kraja. Vedno je z nasmehom in dobro voljo sprejemal ljudi, ki so željni znanja o čebelah ure in ure poslušali njegovo razlago čebelje družine in zdravilnih lastnosti izdelkov. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

ČD Slovenske Konjice

ČEBELJI KORIDOR

Težave s čebeljim ropom?
Uporabite čebelji koridor za
preprečevanje čebeljega ropa!

www.cebelykoridor.si

PLINSKI SUBLIMATOR za oksalno kislino

Delovanje brez
elektrike!

Cena: 149 €

Naročila na 031 536 229

www.plinskisublimator.si

ApiHerb

Krmini dodatek na osnovi rastlinskih
izvlečkov, eteričnih olj in vitaminov B

DVOJNO DELOVANJE:

- Učinkovito zmanjševanje števila spor nosome
- Pozitiven učinek na rast kolonij

OBDOBJE UPORABE:

- POMLAD (februar/marec)
- JESEN (avgust/september)
- Pri temperaturah nad 10°C

PREDNOSTI:

- 100% študije s pozitivnimi rezultati proti noseči
- Vec kot 25% povečanje populacije čebel
- Več kot 20 držav, kjer se uporablja

Api-Bioxal

62 mg/ml raztopina za čebeljo družino

Inovativna formula z visoko učinkovitostjo proti varozii, varna in z odlično toleranco.

(10-20 panjev)

(100-200 panjev)

UPORABNO
12 MESECEV
PO ODPRTJU
(na sobni temperaturi)

EDINI ŽE
PRIPRAVLJEN
ZA UPORABO

BREZ
SLADKORJA:
BREZ RIZIKA
HMF

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodilo!
O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s farmaceutom.

080 13 15

VETCONSULT PHARMA d.o.o.

Priloga: september 2022

FTN d.o.o.
Nad izviri 34
2204 Miklavž na Dr. polju

02/62-96-226

Delovni čas:
od ponedeljka do petka
med 9. in 15. uro

MEDENA PONUDBA

720 ml KOZARCI paket - **5%**
fi 82 mm POKROVI MOTIV
ČEBELARSKI KOŠ ali SATJE+3 ČEBELE - **15%**

Akcijska ponudba velja v času od 1. do 31.10.2023 za gotovinski nakup blaga iz zaloge, pri pokrovih v količinah kartonskega pakiranja.

ČEBELARSKI CENTER GORENJSKE
Rožna dolina 50a, 4248 Lesce

- IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA
- PRODAJA AŽ IN LR SATNIC

031/628 499

www.cricg.si

cebelski.center@gmail.com

Sublimator Sublimax

Natančna in hitra elektronska regulacija temperature (nastavljiva od 50 do 240°C)!

DC 12V 12V priključna napetost (akumulator) - povečana mobilnost!

Kvalitetna grelna telesa za hitro segrevanje!

Višina izparilnika nižja od 65 mm!

Uporabljeni visoko kakovostni materiali!

Izdelek je skladen z zakonodajo in varen za uporabo!

www.inoxvidmar.com | info@inoxvidmar.com | 031-888-829

AP 5 SLOVENIA Zinogovale, medeljski zahtevni tehnološki festivali 2021

Ni pomembno samo, kaj se zgodi.

Ampak koga imaš ob sebi, ko se.

A1

Vse, kar si.

Izdelava prevoznih čebelnjakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
 Telefon: 031 681 589

API KON-TAKT

REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK
 PON - PET 9-12 h ☎ 031 339 287

SPLETNA TRGOVINA 0-24 h
www.cebelarskaoprema.si

APIS MED

izdelava kakovostnih satnic pošiljanje po pošti čebelarstva oprema

TRGOVINA
 Opekarska cesta 16, 1360 Vrhnika
 PONEDELJEK - PETEK 9.00 - 12.00 14.00 - 16.00
 V mesecih april, maj in junij ob sobotah odprto 9.00 - 12.00

www.apis-med.si
info@apis-med.si
 01 755 12 82

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZAČETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- KVALITETNA IZDELAVA (roglični spoji, kvaliteten smrekov les),
- MOŽNOST DOSTAVE.

040 464 873
www.mojcebelnjak.si

Mizarstvo Strgar d.o.o., Primičeva ulica 10 a, 1291 Škofljica
 Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

Vzreja matič **BUKOVŠEK** - od leta 1934 -

Ponujamo vam označene matice kranjske sivke.

Matice pošiljamo večkrat na teden.

Gsm: 031/027 780
 Tel.: 01/361 24 28

Golo Brdo 19 1215 Medvode

Pri nas dobite preverjeno in cenovno ugodno opremo!

EVRO API ČEBELARSTVO

Stik: 070 758 752
www.evroapi.si

Čebelarstvo PISLAK BALI
 Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

PREDELAVA VOSKA

Izdelujemo satnice vseh dimenzij iz vašega voska

Ponujamo vam tudi cvetlični in akacijev med v kozarcih ali poljubni embalaži

031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

IZDELAVA ČEBELNJAKOV PO MERI

MIRKO PRAŠNIKAR
 TEL. ŠT: 030 761 169

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN
 Robert Kocjan s.p.
 Gabrje 42, 1356 Dobrova
 Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307
 GSM: 031 351 964
 E-pošta: robineli@siol.net
WWW.RIHAR-KOCJAN.SI
 Delovni čas: od pon. do čet.:
 9.00 - 12.00 in 15.00 - 17.00,
 pet.: 9.00 - 15.00
 ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAROVOST - IZKUŠNJE,
 PRIDOBLEJENE V LASTNEM ČEBELARSTVU
 Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

MATIČNA REŠETKA **SATNIK AŽ, LR, LR2/3** **PLASTIČNA OBEŠALA**

VSE ZA OBNOVO PANJEV **TESTNA MREŽA** **IZOLACIJSKE PENE** **KOZICA ZA SATNIKE**

OJAČANA RAZSTOJIŠČA, RAZSTOJIŠČA 11 + 3, JAHAČI ZA SATNIKE **PITALNIK 5l S CEVKO** **SATNICE**

IZDELAVA IN PRODAJA VSEH VRST SATNIC. PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA. MOŽNA JE IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA OD 20 kg DALJE. OGLEDJTE SI IZDELAVO SATNIC NA NAŠI SPLETNI STRANI.

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR
 Streliška 150, Maribor
 Tel: +386(0)2-331-80-10
Nov delovni čas:
 Ponedeljek, sreda, petek, 8.30-17.00
 četrtek 8.30 - 14.30
 sobota: 8.00 - 12.00
 Torek, nedelje in prazniki zaprto.

Čebelarška oprema in drobni pribor - satne osnove pogače za čebele - literatura

Steklena in kartonska embalaža Čebelji pridelki in darila

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

GSM: +386(0)51-348-426
 e-mail: jana.pp@amis.net
www.cebelski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje
 Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
 ☎(05) 368 45 80, ☎(05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
 PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
 ☎(01) 729 61 30, e pošta: cebelsarna.lukovica@gmail.com

OBIŠČITE NAS V NAŠI SPLETNI TRGOVINI!
WWW.KIPGO.NET

VENTILACIJSKI KOMBINEZONI in JOPIČI
 -zračen
 -narejen je iz treh slojev tkanine in predstavlja zato popolno zaščito pred piki čebel

IZDELUJEMO:
 - PRAŠILČKE: 3S, 4S, 5S, 7S
 - PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
 - PANJE AŽ 3E: 9S, 10S, po naročilu 11S
 - PANJE AŽ KOZINC 11 + 3

SIRUP ZA HRANJENJE ČEBEL

GRELCI MEDU

IZOLACIJSKA PENA ZA AŽ PANJE

IZPARILNIK ZA OKSALNO KISLINO
 12 in 220V

EMBALAŽA ZA MED:
 -STEKLENA
 -PLASTIČNA
 -KARTONSKA
 -POKROVČKI

NALEPKE ZA MED, CVETNI PRAH, MEDENE PIJAČE IN PRELEPKE
 od 0,35 EUR/POLA

Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico priznamo 5% popusta pri gotovinskem nakupu v vrednosti nad 100 EUR v naših prodajalnah.

Satnice iz lastnega voska

-Možnost ogleda predelave lastnega voska od 20 kg ali starih satnic od 50 kg naprej, v nove satnice. Obvezna predhodna telefonska najava.

-Menjava voska od 1 kg naprej. AŽ in LR vedno na zalogi.

-Velika izbira čebelarških pripomočkov.

Več informacij na:

wachs-hoedl.com

Predelava čebeljega voska in čebelarški pripomočki

A Deutsch Haseldorf 75, 8493 Klösch T +43 3475 2270
M info@wachs-hoedl.com W www.wachs-hoedl.com

Čebelam prijazni premazi za les

www.belinka.com

belinka

belinka

BeeConn

www.beeconn.si | info@beeconn.si | 03/567 07 34

@beeconn.si

beeconn.si

Odkrijte našo ultra tanko čebelarško tehtnico, ki čebelarju omogoča reden nadzor in ažurne informacije o dogajanju v panju.

že od **332,49 EUR**

z upoštevanim popustom za člane ČZS

TRADICIONALNA IZDELAVA
VSEH VRST AŽ-PANJEV
NAJBOLJŠI
SLOVENSKI
SMREKOV LES
ROGLJIČENI
(CINKANI) SPOJI

MIZARSTVO
K R Ž E
1936

www.krze.si

PRI ENKRATNEM NAKUPU
DESETIH AŽ-PANJEV
VAM PODARIMO
PRAŠILČEK

Idrijska 10, 1360 Vrhnika

041-420-200

01-755-13-17

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK - PETEK:

09.00 - 12.00

13.00 - 16.00

SOBOTA:

ZAPRTO

NOVO!

**IZPARILNIK ZA OKSALNO KISLINO
OXALIKA PREMIUM**

Art. 7818

- Priklon 12V in zagotavljanje konstantne temperature
- Oksalna kislina se ne pregreva
- Ohlajanje izparilnika ni potrebno
- Višina je 9,8 mm

JESENSKI 8% POPUST

Ob nakupu nad 50 EUR na celotno opremo na zalogi.

Velja v mesecu oktobru ob plačilu z gotovino.

**KUHALNIK VOŠČIN
OKROGLI S PARNIM
UPARJALNIKOM ZA AŽ IN LR.**

Art. 3302

**RAZLIČNI MODELI GRELCEV
ZA SEGREVANJE MEDU**

Art. 7102, 7101

Art. 7110, 7111, 7112

**TOPLOTNA OMARA ZA
SEGREVANJE MEDU**

Art. 7161, 7162, 7122

LOGAR TRADE D.O.O.
POSLOVNA CONA A 41
SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410

info@logar-trade.si
www.logar-trade.si

Naročeno vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

Akcijske cene veljajo od 1.10.2023 do 31.10.2023 oz. do prodaje zalog. Cene vključujejo DDV.

info.belokranjski-hram@t-2.si
Facebook – belokranjski hram

BH
Belokranjski
HRAM

5 % popust pri gotovinskem nakupu
v vrednosti nad 100 EUR
za člane ČZS

**ODKUP VSEH VRST MEDU.
ZA VEČ INFORMACIJ POKLIČITE
NA TELEFONSKI ŠTEVILKI:
040 745 750 ali 040 748 588**

Čebelarstvo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
M: +386 40 748 588
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00
sre.: 09.00–17.00
sob.: 08.00–12.00

PE Maribor
Trgovina Gardina
Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor
Tel.: +386 2 471 51 73
Delovni čas: pon.–pet.: 8.00–18.00
sob.: 8.00–12.00